

L'IMPACTE DE LA SALUT MENTAL I EL MALESTAR EMOCIONAL EN EL RENDIMENT ACADÈMIC DE L'ALUMNAT D'INTEGRACIÓ SOCIAL DEL CEIR ARCO VILLARROEL

TREBALL FINAL DE MÀSTER

JOAN JORNET MALLAFRÉ

Centre educatiu: CEIR ARCO Villarroel

Mentora del centre: Lourdes Casas

Tutor: Miguel Ángel Comas Parras

Especialitat del Màster: Formació i Orientació
Laboral (FOL)

Curs: 2021-2022

AGRAÏMENTS

En primer lloc, les meves paraules d'agraïment van dirigides cap a les persones que han participat directament de la investigació. Gràcies alumnes d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel per deixar-me accedir a dades personals com les que us he demanat. Sense vosaltres, això no hauria estat possible!

En segon lloc, gràcies a les persones que fan possible que el CEIR ARCO Villarroel funcioni com a institució educativa. Gràcies Antonia per deixar-me accedir a les dades i facilitar-me-les. Gràcies Cristina per acompanyar-me en el procés. Gràcies Lourdes, Ana, Mariona i Yago per haver dedicat el vostre temps i converses!

A tu Miquel Àngel, que has estat el guia que ha anat posant llum al camí, sobretot en els moments que es veia més fosc. Gràcies per posar-hi llum i per donar-me forces per no abandonar!

Agraïments a la persona que m'ha acompanyat durant totes les hores de la investigació, la que m'ha fet costat quan més ho necessitava, a l'Alba. Sense el teu acompanyament i suport, aquest camí hauria estat molt més complicat de superar. Un cop més, hem fet front a les adversitats i ens n'hem sortit!

Gràcies a les meves amistats i al meu entorn més proper, per respectar-me durant tot aquest temps en què he hagut de prioritzar la investigació i no he pogut estar al vostre costat com a mi m'agradaria. Ara tornarem a com era abans!

Gràcies a tota la meva família, per ser un suport incondicional i estar al meu costat. Especialment, a la meva mare: has estat tu qui m'ha ensenyat com a bona mestra que ets a tenir aquesta mirada apreciativa cap a les altres persones. Gràcies a tu també papa, per dedicar-hi temps i esforços en fer d'aquesta publicació quelcom més agradable de llegir!

Per últim, infinites gràcies al Marc, al Pau i a l'Iris, companyes del Màster, amb qui ens hem recolzat en tot moment i ens hem donat un cop de mà sempre que ho hem necessitat. Sense la col·laboració mútua, això hagués estat molt més feixuc!

RESUM

Des que va esclatar la pandèmia, sembla ser que socialment i políticament s'ha començat a mostrar més interès i preocupació respecte a la salut mental de la població, degut a les dades mostrades en quant a preocupacions personals, malestars, soledat, entre altres. Sense dubte, el confinament va afectar a tota la població, però principalment, al col·lectiu de persones joves per la seva necessitat de socialització. La seva afectació principal va ser haver de cursar els estudis de forma virtual, quelcom mai viscut anteriorment.

El treball pretén avaluar l'impacte de la salut mental i el malestar emocional en el rendiment acadèmic, concretament, l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel. Per tal de fer-ho, s'ha elaborat una investigació que quantifica el malestar emocional i els possibles trastorns mentals de l'alumnat, relacionant-ho amb les qualificacions acadèmiques obtingudes, com a indicador del seu rendiment acadèmic.

Paraules clau:

Salut mental, trastorn mental, malestar emocional, rendiment acadèmic, joves, formació professional, necessitats educatives especials.

ABSTRACT

Since the COVID pandemic escalated, it seems that people's mental health has gained importance both socially and politically, as shown by data relating to personal concerns, discomfort and loneliness, among others. Without a doubt, confinement has taken a toll on everyone, but even more so, it has affected young people because of their need to socialise. The main consequence they have suffered is the fact that they had to study using virtual media, something unprecedented.

The aim of this essay is to assess the impact this situation had on the mental health, emotional discomfort and academic performance of students from the CEIR ARCO Villarroel social integration programme. To this end, research has been conducted that quantifies the emotional discomfort and any possible mental disorder of the students, in connection with the grades they got as an indicator of academic performance.

Keywords:

Mental health, mental disorder, emotional discomfort, academic performance, youth, occupational training, special educational needs.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA	3
2.1 DESCRIPCIÓ DEL PROBLEMA.....	3
2.2 PREGUNTES DE LA INVESTIGACIÓ.....	3
2.3 OBJECTIU GENERAL I OBJECTIUS ESPECÍFICS.....	4
3. MARC TEÒRIC	5
3.1 APROXIMACIÓ AL CONCEPTE SALUT MENTAL.....	5
3.1.1 ESTAT ACTUAL DE LA SALUT MENTAL.....	5
3.2 QUÈ ÉS AIXÒ DE LA SALUT MENTAL? PARLEM DE BENESTAR PSICOEMOCIONAL.....	6
3.2.1 TRASTORNS MENTALS.....	7
3.2.2 CLASSIFICACIÓ DELS TRASTORNS MENTALS.....	7
3.2.3 FACTORS DE RISC SALUT MENTAL.....	9
3.2.4 SIMPTOMATOLOGIA DELS TRASTORNS MENTALS.....	10
3.3 RENDIMENT ACADÈMIC.....	11
3.3.1 FACTORS DEL RENDIMENT ACADÈMIC.....	12
3.4 ANTECEDENTS.....	14
4. MARC NORMATIU	15
5. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ	17
5.1 DISSENY METODOLÒGIC.....	17
5.2 TÈCNiques DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ.....	17
5.3 ASPECTES ÈTICS.....	19
6. TREBALL DE CAMP, RESULTATS I DISCUSSIÓ	21
6.1 PLANIFICACIÓ I IMPLEMENTACIÓ DEL TREBALL DE CAMP.....	21
6.2 RESULTATS DEL PROCÉS D'ANÀLISI.....	22
6.2.1 RECOLLIDA DE DADES.....	22
6.2.2 TRACTAMENT I CODIFICACIÓ DE LA INFORMACIÓ.....	23
6.2.3 RESULTATS OBTINGUTS.....	24
6.3 DISCUSSIÓ.....	31
7. CONCLUSIONS I LÍNIES DE FUTUR	34
7.1 CONCLUSIONS.....	34
7.2 LÍNIES DE FUTUR.....	35
8. BIBLIOGRAFIA	36
9. ANNEX	43

ÍNDIX D'IL·LUSTRACIONS, FIGURES I TAULES

Il·lustració 1: Trastorns mentals DMS-5.	8
Il·lustració 2: Trastorns mentals CIE-11.	8
Il·lustració 3: temporització del treball de camp.....	21
Figura 1: Alumnat que participa a la investigació.	23
Figura 2: Motivació de l'alumnat.	25
Figura 3: Sensació de depressió i desesperança de l'alumnat.....	25
Figura 4: Autopercepció i sentiments cap a un mateix quant a la decepció.	26
Figura 5: Et sents relaxat/da?.....	26
Figura 6: Tens o has tingut més problemes per concentrar-te a l'aula que abans de la pandèmia?.....	27
Figura 7: Tens o has tingut problemes per concentrar-te amb activitats lúdiques (jugar, mirar sèries, YouTube, practicar esports, tocar instruments...)?	27
Taula 1: Factors de risc de la salut mental.	10
Taula 2: Simptomatologia dels trastorns mentals.	11
Taula 3: Puntuació mitjana distribuïda per gèneres.	28
Taula 4: Resultats obtinguts del qüestionari.	28
Taula 5: Taula correlativa dels resultats acadèmics i el malestar emocional de l'alumnat.	29

1. INTRODUCCIÓ

El treball d'investigació s'inicia entre converses amb diferents companys i companyes del professorat del CEIR ARCO Villarroel, així com amb altres del Màster. Després d'aquestes llargues converses i debats entre passadissos, apareix la idea i la preocupació respecte a la salut mental i al malestar emocional de l'alumnat, així com el seu rendiment acadèmic, la seva manca d'habilitats per a l'estudi i la seva dificultat per a comprendre el contingut de cada un dels diferents mòduls professionals del cicle superior d'Integració Social.

Aquest és, doncs, el punt d'obertura de la investigació que possibilita el plantejament de les preguntes al voltant de la qüestió de com està afectant la salut mental i el malestar emocional en el rendiment acadèmic de l'alumnat, prenent fer d'aquesta investigació un apropament a la verificació de la hipòtesi plantejada: els trastorns mentals i el malestar emocional afecten negativament al rendiment acadèmic de l'alumnat.

El punt de partida de la investigació es centra en fer un apropament conceptual a la salut mental i el malestar emocional, així com els factors de risc que influeixen a l'aparició d'aquests, així com la simptomatologia observable en les persones que ho pateixen. Seguidament, s'ha fet una recerca dels diferents antecedents existents que fan un anàlisi i una relació entre el trastorn mental i el malestar emocional amb el rendiment acadèmic, així com també conèixer quin és el marc normatiu a tenir present en quant a l'acompanyament de les persones amb necessitats educatives especials.

Un cop estructurada aquesta primera fase, es desenvolupa la metodologia d'investigació que s'aplicarà per donar resposta als objectius plantejats de la investigació i, a més a més, s'elaboren les diferents tècniques de recollida d'informació i es seleccionen les dades necessàries per poder extreure resultats vàlids.

Finalment, es presenten els resultats obtinguts de la investigació i també es presenta una discussió d'aquests, conclouent la investigació amb les conclusions obtingudes i les possibles línies futures d'investigació.

2. PLANTEJAMENT DEL PROBLEMA

2.1 DESCRIPCIÓ DEL PROBLEMA

Amb l'experiència professional adquirida com a educador social i formador en l'àmbit de l'educació no formal, parteixo de la premissa que el benestar emocional és un factor clau en el procés de formació i d'adquisició de competències professionals. Al llarg de les experiències viscudes i, fruit d'un procés de reflexió personal, considero que les persones que pateixen algun trastorn mental o malestar emocional es troben amb més dificultats per fer front al seu projecte de vida. Així doncs, aquestes persones que s'hi veuen afectades, tenen complicacions a l'hora d'adquirir hàbits d'estudi, així com desenvolupar les competències per a la vida i el benestar.

Precisament això, em fa pensar que aquestes persones són menys resilients envers les diferents situacions i experiències que puguin viure al llarg de la seva vida. Situant-nos al context concret actual, el CEIR ARCO Villarroel, un centre de formació professional de la ciutat de Barcelona, he pogut percebre com un sector de l'alumnat es troba amb més dificultats per seguir amb el ritme acadèmic, ja que part de l'alumnat necessita mesures flexibilitzadores per a l'obtenció de les competències descrites al currículum, així com poder fer un bon seguiment del procés formatiu. Això s'avalua, des de l'observació durant les pràctiques del Màster, amb les faltes d'assistència a classe i les qualificacions obtingudes en les diferents avaluacions trimestrals.

2.2 PREGUNTES DE LA INVESTIGACIÓ

Seguint amb l'esmentat anteriorment, i partint de la hipòtesi que la salut mental i el malestar emocional té un impacte directe en el rendiment acadèmic de l'alumnat, les preguntes que orienten la investigació són les següents:

- Quants alumnes pateixen algun trastorn mental o malestar emocional?
- Ha augmentat la població que pateix trastorns de salut mental o malestar emocional?
- Afecta el trastorn mental o malestar emocional al rendiment acadèmic?
- El malestar emocional afecta més al gènere femení que al masculí?
- Quines són les problemàtiques més habituals de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO?
- Com s'acompanya des de la docència del CEIR a l'alumnat amb aquestes necessitats?

2.3 OBJECTIU GENERAL I OBJECTIUS ESPECÍFICS

Havent formulat les preguntes de recerca, la investigació es proposa poder donar resposta al següent objectiu:

- OG.1 - Avaluar l'impacte de la salut mental i el malestar emocional en el rendiment acadèmic de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel.

En consonància amb les preguntes formulades i l'objectiu general plantejat, d'aquestes se'n desprenen els següents objectius específics:

- OE.1 - Conèixer les problemàtiques de salut mental i malestar emocional de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel.
- OE.2 - Visibilitzar les problemàtiques associades a la salut mental de l'alumnat del CEIR.
- OE.3 - Constatar l'efecte negatiu de la salut mental en el rendiment acadèmic.
- OE.4 - Manifestar que el gènere femení presenta més malestar emocional que el gènere masculí.
- OE.5 - Descobrir les mesures de les que disposa el CEIR ARCO Villarroel per acompanyar a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- OE.6 - Analitzar el paper de la tutoria en l'acompanyament de l'alumnat que té dificultats en el seu procés acadèmic.

Així doncs, la hipòtesi a verificar o refutar és que la salut mental i el malestar emocional tenen un efecte negatiu en el rendiment acadèmic de l'alumnat.

3. MARC TEÒRIC

3.1 APROXIMACIÓ AL CONCEPTE SALUT MENTAL

3.1.1 ESTAT ACTUAL DE LA SALUT MENTAL

Les dades que es poden trobar al voltant de les problemàtiques de salut mental que seran causa de discapacitat en un futur són preocupants. Segons dades de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) una de cada quatre persones al món tindrà un trastorn mental al llarg de la seva vida. El 12,5% de tots els problemes de salut el representen els trastorns mentals, una xifra que és superior a les persones que pateixen el càncer i problemes cardiovasculars. El 9% de la població té algun tipus de problema de salut mental i el 25% el tindrà en algun moment al llarg de la vida, segons l'OMS. El 50% dels problemes associats a la salut mental comencen abans dels quinze anys, i el 75% abans dels divuit anys. Aquestes dades, si més no, són força alarmants i espantoses.

Fent una recollida de dades sobre el nostre territori més proper, Espanya, les dades no són esperançadores tampoc. El 6,7% de la població d'Espanya està afectada per l'ansietat, exactament la mateixa xifra que persones amb depressió (ENSE, 2017). Tant la depressió com l'ansietat, afecten doblement a les dones (9,2%) que no pas als homes (4%). Entre el 2,5% i el 3% de la població adulta té un trastorn mental greu. Això suposa més d'un milió de persones. Dos milions de joves d'entre 15 i 29 (30%) han patit símptomes de trastorn mental com ara cansament i falta d'energia (29%); problemes de son (26%); desordres alimentaris (23%) o sentiment de fracàs (19,3%) (Fundación de Ayuda contra la Drogadicción, 2018). A més a més, el 21,6% de les joves d'Espanya presenten quadres de simptomatologia depressiva moderada (15,3%) i moderadament greu (6,3%). Tal com s'ha apuntat anteriorment, la depressió presenta diferències importants en funció del gènere, ja que el percentatge amb noies augmenta fins al 24,3% i, en canvi, amb nois només un 16%.

Després dels dos anys viscuts en situació de pandèmia, on les relacions socials es van veure afectades per l'aïllament domiciliari, fent que les relacions i la interacció social es reduís al mínim possible, això ha suposat un increment del malestar emocional i mental de moltes persones, i, concretament, les persones joves. Tot i haver apuntat anteriorment el gènere com a factor que predisposa a patir una problemàtica de salut mental, el col·lectiu de persones joves també ho són, tal com apunten diverses investigadores i investigadors de la Universitat de Barcelona en les II Jornades d'Estudis de Joventut (2018) com un col·lectiu que acumula diversos factors de risc com l'atur, la precarietat laboral, la dificultat per accedir a l'habitatge, entre d'altres. Les dades aportades pel Gabinet d'Estudis

Socials i d'Opinió Pública (GESOP, 2021) constaten les dades presentades anteriorment i, fins i tot, mostren un augment respecte a les tendències abans presentades. Un 43,7% de la població ha patit algun trastorn ansiós, un 35,5% un trastorn depressiu i un 5,1% un trastorn de conducta. Sense perdre de vista el gènere, pel que fa als atacs de pànic o d'ansietat, el 22,0% de la població que l'ha patit són dones, per un 9,4% en homes. Més concretament, a Catalunya, segons un estudi fer per un equip d'investigació del Parc Sanitari Sant Joan de Déu, un 16,6% de joves d'entre 18 i 34 anys ha patit depressió durant la pandèmia.

Per concloure amb les alarmats estadístiques sobre la salut mental de la població jove, i més concretament les persones joves que viuen a Catalunya, s'ha de posar sobre la taula i conscienciar a la societat que el suïcidi és la primera causa de mort (CNJC, 2020) entre la població d'entre 15 i 34 anys, superant pel doble a les morts per accident de trànsit. A Catalunya, l'any 2018 es van suïcidar 495 persones, de les quals 74 persones que tenien menys de trenta-cinc anys. Després de la pandèmia, aquests indicadors han augmentat considerablement, ja que les temptatives de suïcidi de menors d'edat ha crescut un 27% segons Castillo (2021), gerent de l'Hospital Sant Joan de Déu. Com a darrera dada estadística referent al suïcidi, segons explica la psiquiatra infantil i Juvenil Montserrat Dolz, les urgències mentals pediàtriques han crescut un 75% respecte al 2019. Recollint les dades presentades per l'Agència Catalana de la Joventut de l'estudi *Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19 (2020)* es constata que l'estat d'ànim de les persones joves és la més afectada en totes les edats, ja que els resultats obtinguts a la pregunta per l'estat d'ànim respecte a la tristesa, l'angoixa, la ira, l'avorriment i la incertesa obtenen els resultats més elevats de mitjana. A més a més, l'estat d'ànim positiu, com ara la confiança i l'esperança, tenen els resultats més baixos.

3.2 QUÈ ÉS AIXÒ DE LA SALUT MENTAL? PARLEM DE BENESTAR PSICOEMOCIONAL

Les definicions i aportacions fetes al concepte salut mental són d'allò més diverses i poc consensuades. No obstant això, fent una aproximació conceptual al concepte de salut mental, es constata que aquesta té el seu origen en la pròpia definició que fa l'Organització Mundial de la Salut (OMS) de la salut humana. Així doncs, s'entén per salut com "*l'estat de complet benestar físic, mental i social, i no només l'absència d'afeccions o malalties*" (OMS, 2021).

La salut mental, doncs, és una dimensió de la salut que avalua l'estat del benestar en el qual la persona és conscient de les seves pròpies capacitats, pots afrontar les tensions normals de la vida, pot treballar de manera fructífera i fer una contribució a la seva comunitat (OMS, 2021).

3.2.1 TRASTORNS MENTALS

Per tal de poder donar nom a la malaltia mental, des de la comunitat mèdica, s'empara la terminologia de trastorn mental que es considera com *"l'alteració de tipus emocional, cognitiva i/o del comportament que afecta processos psicològics bàsics com l'emoció, la motivació, la cognició, la consciència, la conducta, la percepció, la sensació, l'aprenentatge o el llenguatge. Aquests símptomes dificulten la interacció de la persona amb l'entorn cultural i social on viu i li crea malestar subjectiu. Existeixen tractaments per aquests trastorns i la recuperació és possible."* (SMC, 2020).

3.2.2 CLASSIFICACIÓ DELS TRASTORNS MENTALS

Abordar la classificació dels trastorns mentals és d'allò més complex i divers en el camp de la salut. Per tal de poder realitzar diagnòstics quant a trastorns de salut mental, la comunitat de psiquiatria i psicologia a escala internacional, disposa de dos manuals que presenten algunes diferències entre ells: d'un costat la Guia de consulta dels criteris diagnòstics del DMS-5, validada per l'Associació Psiquiàtrica Americana (APA); i de l'altre és la Classificació Internacional de Malalties per Estadístiques de Mortalitat i Morbilitat (CIE-11), aprovada per l'OMS. La principal diferència entre aquests dos manuals és la seva titularitat, ja que la CIE és una classificació portada a cap per una agència internacional de les Nacions Unides, com a recurs públic, en canvi, el DMS ha estat produït per una associació professional d'única disciplina dels Estats Units, amb grans interessos comercials (Evans et al., 2012). No obstant això, els dos manuals coexisteixen i es referencien l'un de l'altre per tal de completar la informació per diagnosticar afeccions i problemàtiques mereixedores d'atenció clínica.

Es presenten, mitjançant dos mapes conceptuals, la classificació dels diferents trastorns mentals que es contempen al DMS-5 i al CIE-11.

3.2.3 FACTORS DE RISC SALUT MENTAL

Amb la finalitat de promoure una cultura educativa que vetlli per la cura de la salut mental de l'alumnat, cal tenir present quins són els factors que possibiliten i propicien l'aparició d'un trastorn. Segons Carrasco et al. (2015) el trastorn mental es produeix arran d'una alteració que afecta directament als procediments cognitius i afectius del desenvolupament de la persona, generant d'aquesta manera dificultats per raonar, comprendre la realitat i adaptar-se a diferents situacions.

Definir concretament quins són els factors de risc que propicien l'aparició d'un trastorn mental o malestar emocional és d'allò més complex, ja que no hi ha una relació directa de causa-efecte. Així doncs, tal com aporta Lázaro et al. (2019) en l'aparició del trastorn mental hi conflueixen múltiples factors: biològics (alteracions bioquímiques, metabòliques, etc.), factors psicològics (vivències de la persona, aprenentatge, etc.) i factors socials (cultural, àmbit social i familiar, econòmic, etc.).

No obstant això, i atenent als trastorns mentals més predominants i majoritaris de la població jove, cal atendre als diversos factors mencionats anteriorment que possibiliten el desencadenament d'un trastorn mental. Segons l'informe FAROS (2021) de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, els trastorns mentals més comuns en l'adolescència i la joventut són l'ansietat, la depressió i els trastorns afectius, els trastorns addictius, els trastorns de conducta alimentària (TCA) i els trastorns de la conducta (TC). Així doncs, els factors de risc associats als trastorns són els següents:

Ansietat	Depressió i trastorns afectius	Trastorns addictius
Factors genètics Temperament durant la infància (tòxics embaràs) Factors sociodemogràfics Factors ambientals (assetjament escolar, maltractaments) Factors psicològics (estrès, control de la percepció de l'entorn) Personalitat	Ansietat i estrès durant un temps prolongat Maltractaments físics i psicològics (ira, desesperança, pessimisme, baixa autoestima) Factors genètics (afectació del sistema límbic) Personalitat Abús de fàrmacs Abús de tòxics Factors ambientals (relacions familiars, apegó) Estat d'ànim	Factors genètics Factors ambientals Factors socials (soledat, baixa autoestima, ansietat, depressió) Personalitat (inseguretat, timidesa) Edat Malaltia mental
Trastorn conducta alimentària		Trastorn de la conducta
Predisposició genètica Trets psicològics Baixa autoestima Adolescència Sexe femení Obesitat Ambient familiar desestructurat Model de bellesa		Mala regulació emocional (frustració, ansietat i ira) Males relacions familiars Factors ambientals Factors socials

Taula 1: Factors de risc de la salut mental. Font: Elaboració pròpia¹

En contraposició amb el que s'ha presentat, els factors de risc no són la causa directa de l'aparició d'un trastorn mental o malestar emocional, ja que, d'altra banda, també existeixen els factors de protecció que són aquells que disminueixen la probabilitat que s'acabi desencadenant el trastorn (González et àl., 2021) directament relacionats amb les característiques personals (autoestima, benestar emocional, habilitats socials, entre altres), les familiars i les socioculturals.

3.2.4 SIMPTOMATOLOGIA DELS TRASTORNS MENTALS

Anteriorment, s'han pogut exemplificar i clarificar quins són els diversos factors de risc associats a cada trastorn mental d'una persona adolescent o jove, així com també els factors de protecció a tenir presents per evitar que es desencadeni el trastorn. Així doncs, es presenten a continuació aquells

¹ Aquesta taula ha estat elaborada consultant les següents fonts d'informació: *Una mirada a la salut mental de los adolescentes. Claves para comprenderlos y acompañarlos* (FAROS, 2021) i *Hospital Clínic de Barcelona "Enfermedades"*.

síntomes a tenir presents a l'hora de poder detectar el possible origen d'un trastorn mental, clarament associat a una afectació emocional important.

Ansietat	Depressió i trastorns afectius	Trastorns addictius
Por excessiva, irritabilitat, preocupació excessiva Tensió muscular Dolors estomacals, de cap i fatiga Evitar participar en activitats noves Baix rendiment acadèmic Inseguretat Pensaments negatius	Estats d'ànim de tristesa i irritabilitat Baixa motivació Pensaments pessimistes Sensacions d'insatisfacció, desempament i cansament constant Baixa capacitat de concentració Canvis en la gana i el pes Insomni Mal de cap Idees suïcides i pensaments de mort recurrents	Canvis en l'estil de vida Patró del somni alterat Deixadesa Baixa cura d'higiene personal Rendiment acadèmic alterat i absentisme Furts Estat d'ànim molt variable Consum de substàncies Síndrome d'abstinència Alteració de la conducta Canvis de prioritats
Trastorn conducta alimentària		Trastorn de la conducta
Pèrdua de pes amb poc temps Retràs en el creixement Trastorns menstruals Preocupació per la figura, dieta i pes Comentaris del propi cos i distorsió de la imatge Perfeccionisme i insatisfacció Baixa autoestima, impulsivitat, irritabilitat Canvi d'hàbits alimentaris Inquietud continuada Alteració del rendiment acadèmic Ocultació del cos amb la roba de vestir Aïllament social		Despreci persistent per les normes socials Gratificació de l'agressió, l'engany o la coerció Repetides situacions de violència (baralles, trapes, robatoris, vandalisme) Crueltat Conductes antisocials Falta de control d'impulsos Dificultat per acceptar els límits Dificultat per generar amistats Problemàtiques escolars

Taula 2: Simptomatologia dels trastorns mentals. Font: Elaboració pròpia²

3.3 RENDIMENT ACADÈMIC

Començar per descriure què és el rendiment acadèmic, és quelcom complex i poc rigorós, ja que fent una revisió de les diferents lleis i decrets que regulen els centres de formació professional, així com d'altres institucions educatives, no

² Aquesta taula ha estat elaborada consultant les següents fonts d'informació: *Una mirada a la salut mental de los adolescentes. Claves para comprenderlos y acompañarlos* i *Hospital Clínic de Barcelona "Enfermedades"*

queda plasmat aquest constructe teòric degut a la seva dimensió multidimensional i multifactorial. Diverses són les aportacions i les concepcions fetes al llarg de la història al voltant d'aquest concepte. No obstant això, és un concepte que per a la comunitat educativa està a l'ordre del dia, en funció de les qualificacions que obté l'alumnat després de cada avaluació.

Així doncs, la relació que s'estableix entre rendiment acadèmic de l'alumnat i els aprenentatges que es donen al llarg del procés formatiu estan estretament relacionats. Segons Solano (2015) el rendiment acadèmic és el nivell de coneixements que l'alumnat demostra tenir en un camp, àrea o àmbit que és objecte de ser avaluat, essent d'aquesta manera el rendiment com l'operativització de les qualificacions obtingudes. En consonància, el rendiment acadèmic és el resultat, ordinàriament d'un resultat d'aprenentatge, suscitat per l'activitat educativa del docent, produït per l'alumnat (Touron, 1984). Altrament, existeix una concepció que contempla el rendiment acadèmic com una multiplicitat de factors, que van des dels personals, als relacionats amb l'entorn familiar i social en el què és mou l'alumnat, dependents de la institució i dependent de la docència (Ruiz et àl., 2010).

Reprement la relació que s'estableix entre el rendiment acadèmic i les qualificacions obtingudes per part de l'alumnat, com a unitat de mesura per al rendiment, existeixen nombroses tipologies sobre el rendiment acadèmic (Gisbert, 2015) essent quatre possibles:

- Rendiment acadèmic (Bloom, 1971): sistemes de classificació per *dominis* segons cognoscitiu, actitudinal i psicomotor.
- Rendiment individual o social (Figueroa, 2004): adquisició de coneixements, habilitats, actituds, entre altres., pel que fa a l'individual; així com la influència de l'entorn sobre l'individu, pel que fa al social.
- Rendiment objectiu i subjectiu (Álvaro Page et al., 1990): utilització d'instruments normalitzats (objectiu) i apreciacions i judicis de la docència (subjectiu).
- Rendiment suficient i insuficient (Álvaro Page et al. 1990): utilització de criteris per la consecució del nivell instructiu-formatiu.

Tot i aquestes classificacions, per Garcia Hoz (1971) el rendiment acadèmic suficient o insuficient, s'estableix per un nivell objectiu determinat prèviament, amb el qual és pot avaluar si l'alumnat és capaç d'assolir els nivells mínims i desitjables.

3.3.1 FACTORS DEL RENDIMENT ACADÈMIC

Diverses investigacions han procurat donar resposta a quins són els diversos factors i quines són les variables a tenir presents a l'hora d'avaluar com aquests

afecten directament al rendiment acadèmic de l'alumnat. Fent una revisió bibliogràfica pel que fa a aquesta qüestió, s'hi troben dues classificacions i apropaments teòrics que es complementen.

En primer lloc, hi trobem la classificació factorial proposada per Solano (2015), que després d'haver fet una anàlisi exhaustiu envers els factors implicats en el rendiment acadèmic, proposa una classificació amb tres factors diferenciats:

- Factors de caràcter psicològic: són aquells que tenen una relació directa amb el desenvolupament cognitiu com ara la percepció, la memòria i l'atenció, acollint-se a la teoria constructivista de Piaget (1971). Des del model psicològic, categories com la motivació, l'autoconcepte, l'estabilitat emocional i l'ansietat són variables a tenir presents en la predicció del rendiment acadèmic (Solano, 2015).
- Factors de caràcter sociològic: aquests factors es relacionen directament amb les influències familiars i escolars. Així doncs, pel que fa a les influències familiars, com a variables, s'analitzen els diferents aspectes com ara el nivell socioeducatiu de les famílies, el control d'hàbits d'estudi dels fills i filles i la implicació de la família al centre educatiu.
- Factors de caràcter psicosocial: pel que fa al model psicosocial, s'analitza com les experiències de cada alumne/a en relació amb l'ambient familiar, l'ambient escolar i l'entorn social faciliten o limiten el rendiment acadèmic.

En consonància amb les aportacions fetes per Solano (2015), Gisbert (2015) exposa quines són les diferents variables personals i socio-ambientals a tenir presents a l'hora d'avaluar els efectes del rendiment acadèmic de l'alumnat. Les variables proposades són les següents:

- Intel·ligència: entesa com la capacitat per escollir la millor opció entre diverses amb la finalitat de resoldre un problema.
- Motivació: com a inducció del subjecte a realitzar algunes conductes o a preservar-se en elles fins aconseguir els objectius que s'havien plantejat.
- Autoconcepte: segons Hidalgo i Palacios (2002, citat a Gisbert, 2015), l'autoconcepte és la imatge que una persona té de si mateixa, així com el conjunt de característiques pròpiament atribuïdes per definir-nos com individus i diferenciar-nos de la resta.
- Personalitat: segons Larsen i Bush (2009, citat a Gisbert, 2015) defineixen la personalitat com "el conjunt organitzat i relativament durader dels trets i mecanismes psicològics interns a l'individu, influint en les interaccions i en les adaptacions del subjecte amb el seu medi físic, social i intrapsíquic"

3.4 ANTECEDENTS

La present investigació vol donar resposta a la hipòtesi inicialment plantejada que afirma que la salut mental i el malestar emocional tenen un efecte negatiu en el rendiment acadèmic de l'alumnat. Moltes són les investigacions que han abordat una problemàtica semblant a la d'aquesta investigació, des d'una dimensió més psicològica i emocional com ara Gisbert (2015), Solano (2015), Esteban et àl. (2017), Barrera et àl. (2018), Arévalo et àl. (2019), González Cantero et àl. (2020), Ruiz et àl. (2020), Vera et àl. (2020), Colunga-Rodríguez et àl (2021), Arocutipa (2021), entre d'altres.

Les investigacions presentades al respecte que fan una avaluació sobre com l'estat de salut mental i el benestar emocional afecten directament en el rendiment acadèmic de l'alumnat, així com els factors i les variables que s'han presentat anteriorment, tenen un efecte negatiu en el rendiment.

En contraposició amb el rendiment acadèmic negatiu segons l'estat de salut mental o de malestar emocional, també es troben diverses investigacions i programes socioeducatius que ho estudien des d'una vessant inversa, és a dir, com la intel·ligència emocional i el benestar personal fan que el rendiment acadèmic de l'alumnat sigui positiu. Així es constata en les investigacions fetes per Bisquerra et àl. (2015), Blasco (2018), Huemura (2018), Cervantes i Castro (2021) Lorenzo (2021), Spariani i Nescolarde (2021), Sulca (2021), Morillo-Guerrero (2022), entre altres.

Això fa pensar, doncs, que les preguntes i els objectius plantejats per a la investigació podran ser verificats, així com la hipòtesi inicial plantejada, ja que els resultats i les conclusions presentades en les investigacions referenciades, han estat semblants a la investigació que es proposa desenvolupar al CEIR ARCO Villarroel.

4. MARC NORMATIU

El marc normatiu que regula els centres de formació professional de grau mitjà i grau superior a Catalunya queda recollit a la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació de la Generalitat de Catalunya. En aquesta llei, segons els articles presentats, es regulen els estudis de formació professional, així com també els criteris per a l'organització pedagògica dels centres educatius. Els articles d'interès per la investigació són:

"[...] l'organització pedagògica dels ensenyaments han de contribuir al compliment dels principis del sistema educatiu i han de fer possible:

d) L'adequació dels processos d'ensenyament al ritme d'aprenentatge individual per mitjà de l'aplicació de pràctiques educatives inclusives i, si escau, de compensació i per mitjà de l'aplicació de pràctiques d'estímul per a l'assoliment de l'excel·lència.

Article 77.1d

"1. L'atenció educativa de tots els alumnes es regeix pel principi d'escola inclusiva.

2. Els projectes educatius dels centres han de considerar els elements curriculars, metodològics i organitzatius per a la participació de tots els alumnes en els entorns escolars ordinaris, independentment de llurs condicions i capacitats.

3. S'entén per alumnes amb necessitats educatives específiques: a) Els alumnes que tenen necessitats educatives especials, que són els afectats per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, els que manifesten trastorns greus de personalitat o de conducta o els que pateixen malalties degeneratives greus."

Article 81.1, 81.2, 81.3a

"1. El projecte educatiu de cada centre ha d'incloure els elements metodològics i organitzatius necessaris per a atendre adequadament els alumnes amb trastorns d'aprenentatge o de comunicació que puguin afectar l'aprenentatge i la capacitat de relació, de comunicació o de comportament.

Article 82.1

Així doncs, els centres de formació professional, com la resta de centres educatius, han de vetllar pel complir amb el principi d'educació inclusiva, adaptant les seves metodologies i la seva organització per assegurar l'atenció necessària per a tot l'alumnat, i, més concretament, l'alumnat que està afectat per alguna discapacitat física, psíquica o sensorial.

Seguint amb el principi de l'educació inclusiva presentat a la Llei 12/2009, es complementa aquesta la regulació amb el Decret 284/2011, d'ordenació general de la formació professional inicial, en els articles 5.2, de la promoció, el gènere i la inclusió; i l'article 15, de les modificacions curriculars; així com també queda recollit al Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, en l'article 21.1.

"El departament ha de donar una atenció adequada, en condicions d'accessibilitat i amb els recursos de suport necessaris, en cada cas, a les persones amb discapacitat."

Article 5.2 del Decret 284/2011

“El departament ha d'establir el marc reglamentari de les modificacions curriculars que facilitin l'assoliment dels objectius establerts a l'article 3 per a l'alumnat amb necessitats educatives especials.”

Article 15 del Decret 284/2011

“L'oferta de formació professional del sistema educatiu preveu les adaptacions curriculars, que són les anàlogues als PI que preveu l'article 12, per a alumnes amb discapacitat lleu, moderada o amb trastorns mentals”

Article 21.1 del Decret 150/2017

Fet el recull dels articles pertinents respecte a l'atenció de la diversitat, on s'hi inclouen les necessitats educatives especials de l'alumnat, des dels centres de formació professional s'ha de donar resposta a aquestes mitjançant les mesures pertinents per garantir la inclusió de metodologies d'aprenentatge que s'adeqüin a les necessitats d'aquesta població. Així mateix, doncs, es proposa l'elaboració de modificacions curriculars, aplicats amb plans individualitzats (PI), fent possible una avaluació objectiva de les competències adquirides per part de l'alumnat

En el capítol 3 del Decret 284/2011, en els articles 18 i 19, s'hi recull com ha de ser l'avaluació de l'aprenentatge. Aquesta ha de ser per a cada unitat formativa (UF), una avaluació numèrica entre 1-10, considerant l'avaluació positiva aquella igual o superior a cinc punts.

5. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ

5.1 DISSENY METODOLÒGIC

La perspectiva **metodològica** seleccionada per dur a terme el projecte d'investigació serà **mixta**, incorporant metodologies qualitatives i quantitatives, amb la finalitat de poder explicar i comprendre com afecten els diversos trastorns mentals i malestars emocionals en el rendiment acadèmic de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel. D'aquesta manera, tal com proposa Creswell (2018), l'aproximació metodològica serà de **procediment concurrent**, ja que es faran servir de manera simultània la metodologia quantitativa i qualitativa per comprendre l'objecte d'estudi, fent una posterior comparació dels resultats obtinguts un cop feta l'anàlisi de les dades obtingudes.

Així doncs, la investigació es configura basant-se en **la perspectiva metodològica constructivista**, procurant tenir presents els criteris de veracitat, aplicabilitat, consistència i neutralitat (Rincón et al., 1995, p.216) en tant que l'objectiu principal és constatar que l'alumnat que pateix algun trastorn mental o malestar emocional té una afectació directa en el seu rendiment acadèmic. Per tal de fer-ho, el mètode d'investigació escollit per la investigació és **l'estudi de cas instrumental**, ja que la investigació es centra concretament en l'alumnat del cicle formatiu de grau superior d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel, i amb la finalitat de poder examinar un cas particular per poder proporcionar més informació sobre el tema d'investigació i reformular la generalització (Rodríguez-Gómez, 2015).

A més a més, degut a que la investigació incorpora tant la metodologia qualitativa com la quantitativa, pel que fa a al mètode quantitatiu de la investigació, la **metodologia** serà **empíricoanalítica ex-post-facto** tal com proposa Mateo (2000, citat a Rodríguez-Gómez, 2018) d'**estudi correlacional**, utilitzada en l'àmbit educatiu per les quals es proporcionen tècniques per descriure la realitat, analitzar les relacions, categoritzar, simplificar i organitzar les variables que configuren l'objecte d'estudi.

5.2 TÈCNiques DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

Per a la recollida d'informació de la investigació, i seguint amb els principis de la metodologia mixta d'investigació, aquesta incorpora tècniques de recollida d'informació tant quantitatives com qualitatives. Tal com proposa Rodríguez-Gómez (2015), la metodologia mixta permet neutralitzar o eliminar biaixos d'altres mètodes, dotant aquesta de major rigor i qualitat.

Per tal de poder avaluar la consecució dels objectius, es plantegen dues tècniques de recollida d'informació, un qüestionari i una entrevista, per tal de poder quantificar l'afectació de la salut mental i el malestar emocional de l'alumnat i comprendre com afecta en el rendiment acadèmic. A més a més, s'incorporen les qualificacions acadèmiques de l'alumnat de la primera i la segona avaluació.

Per poder quantificar quants alumnes pateixen alguna problemàtica de salut mental i/o malestar emocional i avaluar com afecta al seu rendiment acadèmic, es defineix com a **variable independent** la salut mental i el malestar emocional i, com a **variable dependent**, el rendiment acadèmic. Per tal de presentar els resultats obtinguts del qüestionari, s'aplica una **codificació per matriu** on poder identificar clarament les variables (unitats d'anàlisi) a tenir en compte de l'alumnat. Per tal d'agrupar a l'alumnat en dos grups, l'alumnat que pateix algun trastorn mental i/o malestar emocional i l'alumnat que no, es decideix agrupar el grup d'alumnes sense trastorn mental com a **grup control** i l'alumnat que sí com a **grup diana**, ja que és el grup de població respecte al qual es vol extreure conclusions concretes. Així doncs: l'elecció de la mostra pel que fa a l'alumnat del cicle superior d'Integració Social s'aplicarà la mostra probabilística de conglomerat segons el curs que estan cursant (primer o segon any del cicle) i l'horari lectiu que es correspon (matí i tarda). Així doncs, s'articulen quatre grups **conglomerats** (Rodríguez-Gómez, 2021). No obstant això, la participació de l'alumnat serà voluntària.

Pel que fa a l'estructura del qüestionari, tècnica de recollida d'informació quantitativa, per extreure les dades de l'alumnat, s'estructura amb diferents parts: una primera part relacionada amb la detecció d'algun trastorn mental o malestar emocional; la segona part pretén avaluar com va viure l'alumnat el confinament; una tercera part on s'avalua com afecta el malestar emocional en el dia a dia del procés acadèmic; i una última part on poder avaluar les conductes de risc associades a l'abús i la dependència. Totes les preguntes del qüestionari seran preguntes tancades, amb una puntuació de 1 a 5, seguint amb el principi de l'escala de Likert.

A més a més, es recolliran les dades de les dues anteriors avaluacions del curs (1r i 2n trimestre) per comparar les dades obtingudes i constatar si la salut mental té una afectació directa al rendiment acadèmic escolar de la persona. D'aquesta manera, amb el qüestionari i la correlació amb les qualificacions obtingudes a les dues primeres avaluacions, s'obté informació rellevant per donar resposta als quatre primers objectius específics de la investigació.

Així doncs, es faran servir diversos índexs estadístics com ara la mitjana dels resultats obtinguts al qüestionari, establint una correlació amb les qualificacions obtingudes de les unitats formatives avaluades del grup diana, establint una **estratègia correlativa** entre aquestes (Valero, 2017).

Pel que fa a les dades qualitatives, s'ha elaborat una entrevista amb dotze preguntes amb l'objectiu de conèixer com s'acompanya a l'alumnat amb necessitats educatives especials i quin rol pren la figura tutorial per aquest acompanyament. La mostra de les persones entrevistades seran referents tutorials dels grups d'alumnes d'Integració Social. Dels resultats obtinguts, es codifiquen els conceptes rellevants d'estudi com ara: abandonament escolar, rendiment escolar, motivació, salut mental, aprenentatge, continuïtat amb els estudis, dificultats, pandèmia, docència, tutoria, causes d'abandonament; així com també s'efectuarà una segona fase en la que procurarà donar sentit a les evidències recollides en l'anàlisi dels resultats. En la mateixa línia, es quantificaran les respostes del professorat per a cada un dels conceptes codificats. Per tant, seguint amb el procediment de l'estadística inferencial, la hipòtesi i els objectius de la investigació podran ser confirmats o refutats (Valero, 2017).

5.3 ASPECTES ÈTICS

Amb la finalitat d'aplicar el compromís ètic i global de la investigació, la investigació té en compte els següents punts:

- Evitar el plagi d'altres treballs i fent les citacions correctament, amb format APA, de les fonts documentals utilitzades, així com referenciar-les correctament.
- Amb la finalitat de garantir i preservar l'anonimat, la privacitat, la confidencialitat i la protecció de les dades personals de les informants i de les participants de la recerca, s'han elaborat dos models de consentiment informat, un per l'alumnat i l'altre per a tutors i tutores dels grups d'alumnes, mitjançant la signatura de les autoritzacions corresponents. Pel que fa al qüestionari, aquest es regirà pel principi de minimització, aquell que recull les dades mínimes necessàries per a la investigació. Pel que fa a l'entrevista, el consentiment informat recull l'autorització expressa del registre de veu, mitjançant una gravadora, així com la possibilitat d'utilitzar els seus noms i cognoms per demostrar la veracitat de la informació obtinguda. A més, també es demana la signatura pel que fa al tractament de les dades a la direcció del centre, garantint la destrucció de les dades més sensibles com ho són les qualificacions de l'alumnat i els resultats obtinguts del qüestionari.
- En cap cas, en la participació i la publicació de la investigació podrà existir cap tipus de contraprestació econòmica. La finalitat de és exclusivament de recerca i sense ànim de lucre.
- Incorporar la perspectiva de gènere a la investigació: la persona investigadora és coneixedora de la situació social de desigualtats

existents entre homes i dones en quant a la construcció de la seva identitat i com aquesta afecta a tots els nivells de la vida. Així doncs, es donaran resultats que tinguin en compte la perspectiva de gènere, incorporant resultats que incloguin un anàlisi rellevant del gènere en l'objecte d'estudi. Així doncs, també s'aplicarà l'ús del llenguatge no sexista en la publicació de la investigació, utilitzant genèrics de col·lectius i formes dobles i canvis en la redacció.

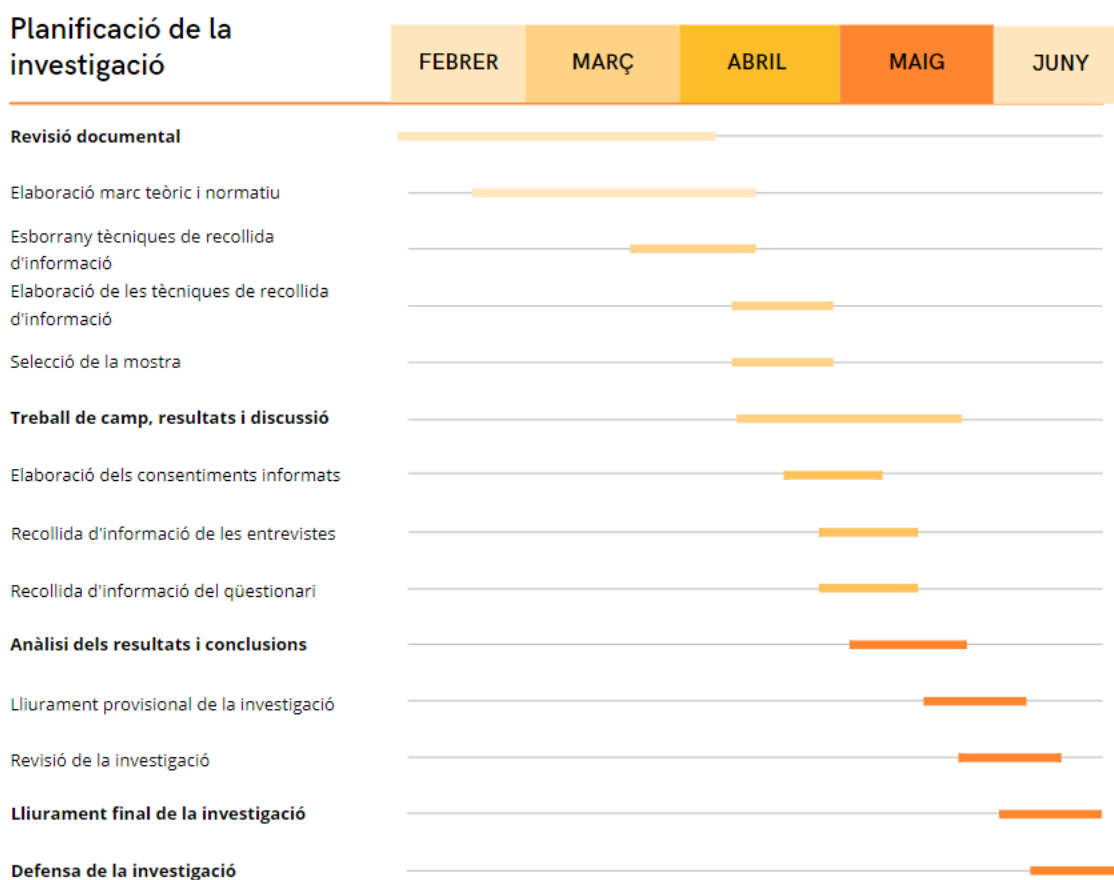

6. TREBALL DE CAMP, RESULTATS I DISCUSSIÓ

El treball de camp de la investigació es duu a terme al CEIR ARCO Villarroel de la ciutat de Barcelona, un centre d'estudis de formació professional concertat, situat al barri de Sant Antoni. Aquest ha estat el centre escollit per la facilitat de l'accés a les dades necessàries a obtenir, ja que l'investigador hi participa activament en el seu procés de pràctiques. Concretament, la investigació es centra amb l'alumnat de primer i segon cicle de grau superior d'Integració Social.

6.1 PLANIFICACIÓ I IMPLEMENTACIÓ DEL TREBALL DE CAMP

La planificació i la temporització del treball de camp, així com de tota la investigació realitzada, s'ha estructurat en dues fases: la revisió documental al respecte de la qüestió i a la recollida d'informació, de manera consecutiva. La durada de la investigació ha estat de quatre mesos. Es presenta, a continuació, el cronograma amb les diferents fases i les tasques a desenvolupar-hi en cada una d'elles.

Il·lustració 3: temporització del treball de camp. Font: Elaboració pròpia

6.2 RESULTATS DEL PROCÉS D'ANÀLISI

En aquest apartat de la investigació, s'hi presenten quins han estat els resultats obtinguts de l'aplicació de les dues tècniques de recollida d'informació, el qüestionari i l'entrevista, així com també com s'ha fet la recollida de dades, quines dades han estat recollides d'interès per a la investigació amb la finalitat d'assolir l'objectiu general de la investigació.

6.2.1 RECOLLIDA DE DADES

Per poder fer la recollida de dades i el seu posterior tractament per extreure conclusions al respecte de la investigació, es contacta amb la coordinadora pedagògica i la direcció del centre per tal de conèixer l'accessibilitat a les dades. Mitjançant la signatura del consentiment informat de les dades, tant la direcció del centre, com la coordinadora pedagògica i les participants (alumnat i referents tutorial dels grups), accepten la seva participació en la investigació.

Un cop rebuda l'aprovació per part de la direcció del centre, s'informa que la mostra que es vol investigar és tot l'alumnat del cicle superior d'Integració Social, és a dir, un total de 103 persones. Es pacta amb coordinació, que per no alterar el desenvolupament de la docència, el moment més idoni per fer-ho és durant les hores de tutoria. Així doncs, durant les últimes setmanes del mes d'abril i del mes de maig, es passen els qüestionaris als diferents grups. Per tal de fer-ho, s'elabora un document per a cada grup, adreçat a l'alumnat, on s'explica quin és l'objectiu principal de la investigació, així com també com es farà el tractament de les dades i l'aplicació del principi de confidencialitat de les dades. En aquest mateix document, hi troben l'enllaç amb el qüestionari de *Google Forms* elaborat per poder detectar quins són els casos d'alumnes que pateixen algun tipus de trastorn mental o malestar emocional en el moment de respondre el qüestionari. A més a més, la direcció del centre facilita les dades de les qualificacions obtingudes de tot l'alumnat, per tal de poder establir una correlació entre les respostes obtingudes al qüestionari i el rendiment acadèmic de l'alumnat.

Finalment, com a mostra de població investigada, es considera com a mostra total les 64 persones que han respòs el qüestionari. Això suposa la participació en la investigació d'un 62,13% de la mostra total possible.

Figura 1: Alumnat que participa a la investigació. Font: Elaboració pròpia

Així doncs, es recullen dades de 64 alumnes dels diferents grups, dels quals es podrà donar els resultats respecte als possibles trastorns mentals existents, així com poder quantificar el seu malestar emocional. D'aquesta mostra, 21 s'identifiquen com a homes i 42 com a dones i una prefereix no dir-ho.

Paral·lelament a l'obtenció de les respostes per part de l'alumnat, es realitzen les quatre entrevistes planificades prèviament, mitjançant l'enregistrament de gravació de veu per a la posterior transcripció de les respostes donades.

6.2.2 TRACTAMENT I CODIFICACIÓ DE LA INFORMACIÓ

Un cop obtingudes les dades necessàries per poder donar resposta a les preguntes plantejades, és el moment idoni per poder tractar i codificar la informació que és té amb l'aplicació de les tècniques de recollida d'informació.

Les preguntes plantejades al qüestionari es diferencien per aquelles que es podrien considerar com a factors de protecció o factors de risc que possibiliten la identificació d'un trastorn mental o malestar emocional, amb una graduació de 1 a 5, essent mai el valor mínim i sempre el valor màxim de resposta. Tenint present que hi ha preguntes que tenen un enfocament negatiu³ de salut mental i benestar emocional, i d'altres que tenen un enfocament positiu⁴, ha estat necessari fer una triangulació de les dades invertint els valors obtinguts per tal de poder quantificar el malestar emocional. Aquesta triangulació de les dades i assignació dels valors a les respostes obtingudes, s'ha fet amb la finalitat de poder obtenir un resultat quantitatiu, fent un càlcul de la mitjana amb les respostes obtingudes, essent 1 el valor mínim possible i 30 el valor màxim. Un cops fets els càlculs pertinents, s'identifica a l'alumnat que pateix algun trastorn

³ Tens ganes o energia per fer les coses?

⁴ Et sents relaxat?

mental o malestar emocional segons si el seu resultat mitjà obtingut del sumatori de les respostes és igual o inferior a 15 punts. D'aquest anàlisi dels resultats, se'n extreu el grup diana, alumnat que pateix trastorn mental o malestar emocional, i el grup control, alumnat que no ho pateix. En aquest punt del tractament de la informació, s'ha incorporat la perspectiva de gènere fent una comparativa de les mitjanes obtingudes de gènere femení i el gènere masculí. Tota la informació ha estat tractada mitjançant un arxiu d'Excel.

Pel que fa a les entrevistes, un cop transcrites, s'ha elaborat una taula resum que codifica les respostes obtingudes per tal de fer una comparativa i un anàlisi qualitatiu de la informació aportada per les quatre persones entrevistades, amb la finalitat de conèixer quines són les eines que disposa el personal docent del centre per acompanyar a l'alumnat amb necessitats educatives especials, és a dir, les persones que pateixen algun trastorn mental o malestar emocional. Així com també poder identificar com des de l'acció tutorial s'acompanya a les participants que s'inclouen dins el grup diana.

6.2.3 RESULTATS OBTINGUTS

Abans de començar a presentar els resultats, és considerat oportú fer un recordatori de l'objectiu general de la investigació que és avaluar l'impacte de la salut mental i el malestar emocional en el rendiment acadèmic de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel.

Les unitats d'anàlisi definides per a la presentació dels resultats són la salut mental, el malestar emocional i el rendiment acadèmic. Mitjançant el qüestionari s'han pogut extreure les dades pertinents al respecte de la situació pel que fa a les participants. De totes les dades recollides, s'aporten a la investigació aquelles dades que donen resposta al objectiu. En conseqüència amb l'esmentat, pel que fa a la categorització de les variables a tenir en compte per poder fer un apropament a l'avaluació de la salut mental i el malestar emocional de l'alumnat, s'ha considerat que les respostes amb puntuació 1 es corresponen a un índex de mala salut mental, la puntuació de 3 com a salut mental mitjana i puntuació 5 com a bona salut mental i benestar emocional. Pel que fa a la categorització del rendiment acadèmic, sabent que les qualificacions de les avaluacions estan graduades de 1 a 10 (amb nombres sencers), s'ha definit un rendiment acadèmic baix a les qualificacions inferiors o iguals a 6, així com un rendiment acadèmic suficient a les qualificacions que es troben entre 6 i 7 punts, i com una bona qualificació totes les que siguin valors superiors o iguals a 7.

Un cop definides les unitats d'anàlisi i els límits per avaluar la salut mental, el malestar emocional i el rendiment acadèmic de l'alumnat, es poden presentar els

resultats obtinguts, així com, posteriorment, fer la correlació entre les dades obtingudes.

En primer lloc, es considera oportú fer una presentació dels resultats de tota la mostra, és a dir, tant del grup diana com el grup control, per tal de mostrar com es troba l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO. Es presenten els resultats que tenen relació directa amb el rendiment acadèmic, tal com s'ha exposat en el marc teòric.

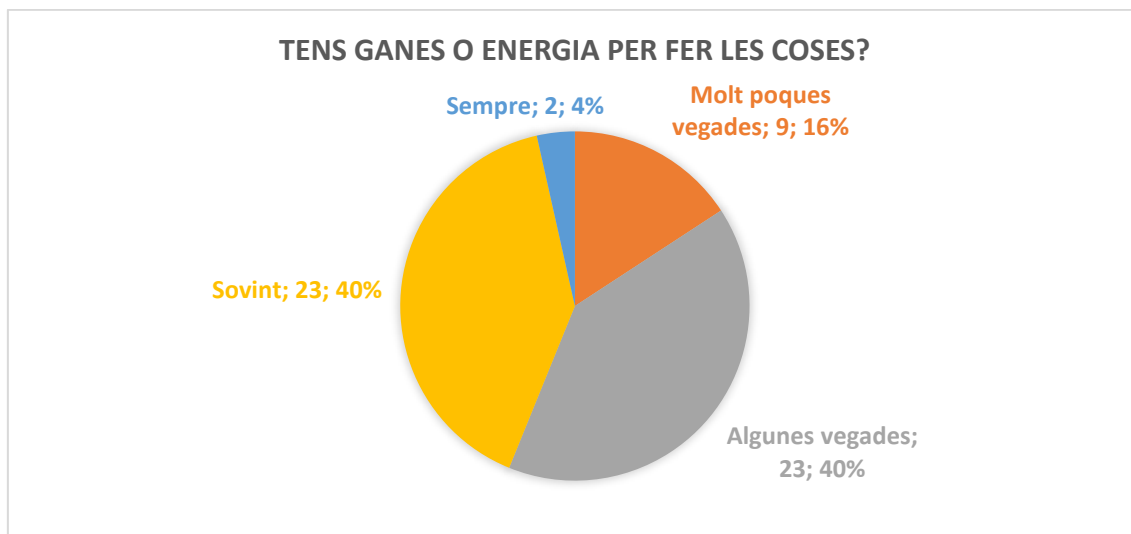

Figura 2: Motivació de l'alumnat. Font: Elaboració pròpia

Fent una valoració de la motivació de l'alumnat, es pot quantificar que hi ha una majoria simple, d'un 56% que presenta una motivació baixa o mitja en quant a l'energia per fer les coses. Així com també una sensació de depressió i desesperança d'un 76%, és a dir, que una de cada quatre persones s'hi sent d'aquesta manera.

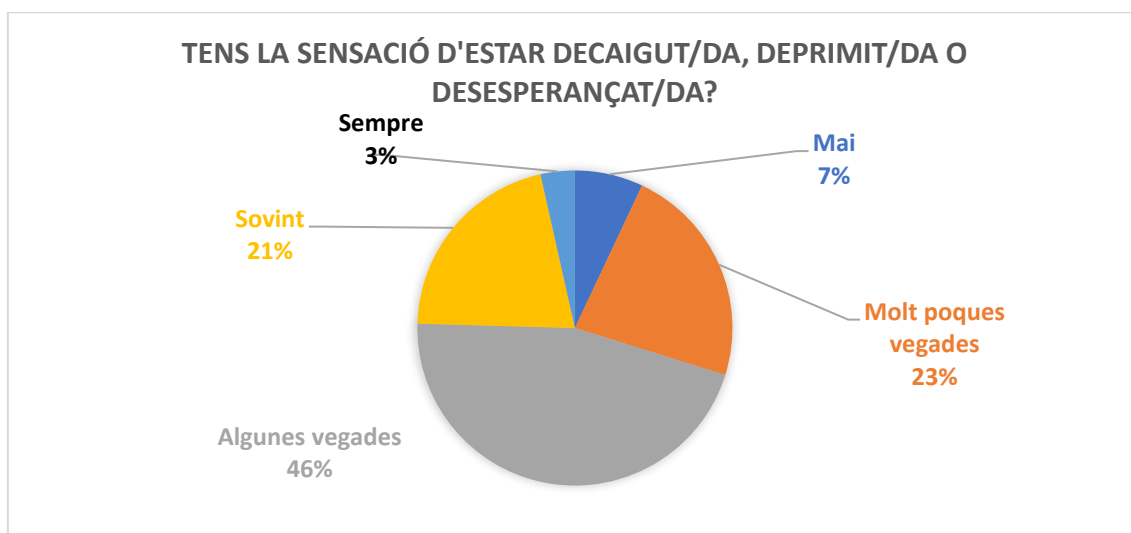

Figura 3: Sensació de depressió i desesperança de l'alumnat. Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a l'autopercepció i al sentiment cap a un/a mateix/a, el 71% de l'alumnat sent que fracassa o bé decep a la família, per un 29% que no ho percep d'aquesta manera.

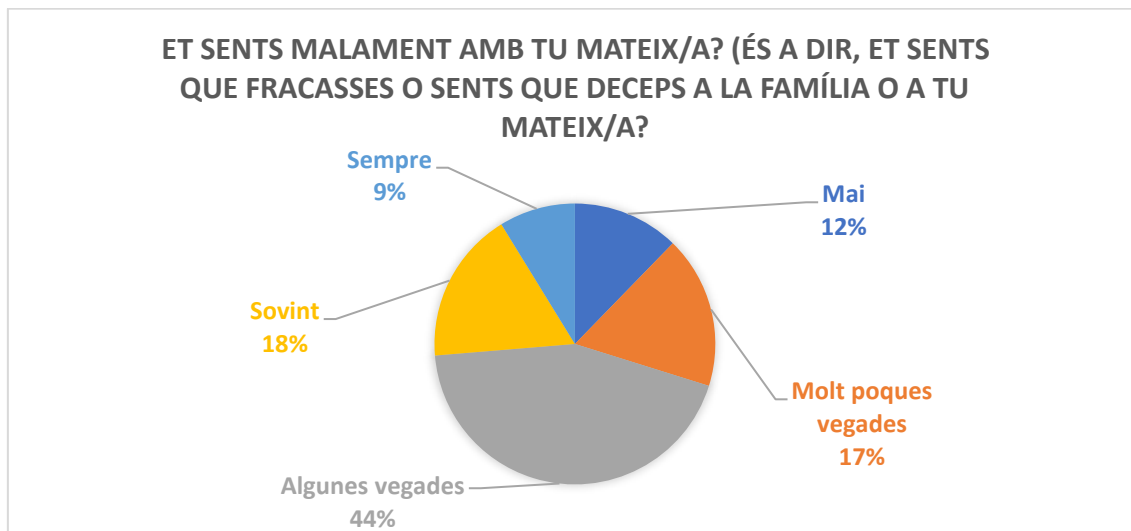

Figura 4: Autopercepció i sentiments cap a un mateix quant a la decepció. Font: Elaboració pròpia

Un altre factor a tenir present a l'hora de tenir cura de la salut mental i el malestar emocional, és la sensació de relaxació com absència de factors estressants o angoixants. Pel que respecta a la relaxació, l'alumnat es mostra majoritàriament poc relaxat, ja que el 79% manifesta sentir-se relaxat algunes vegades, molt poques o mai.

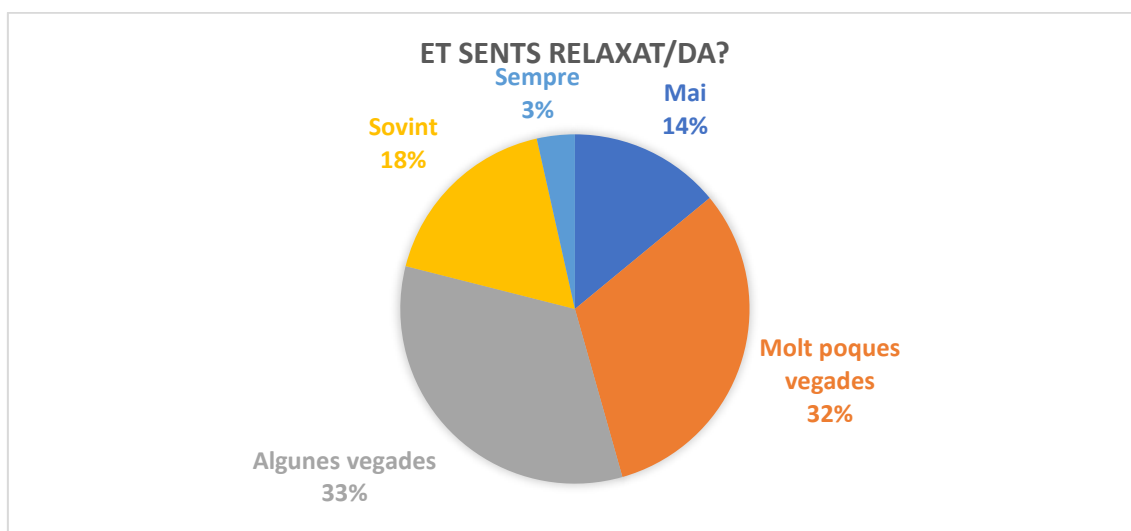

Figura 5: Et sents relaxat/da? Font: Elaboració pròpia

Centrant l'atenció en com percep l'alumnat el seu dia a dia respecte a l'entorn escolar, com també amb les activitats lúdiques fora del centre, les qüestions giren

al voltant de la seva capacitat de concentració a l'aula, així com també la seva capacitat per seguir les normes de comportament i convivència durant les classes i al centre.

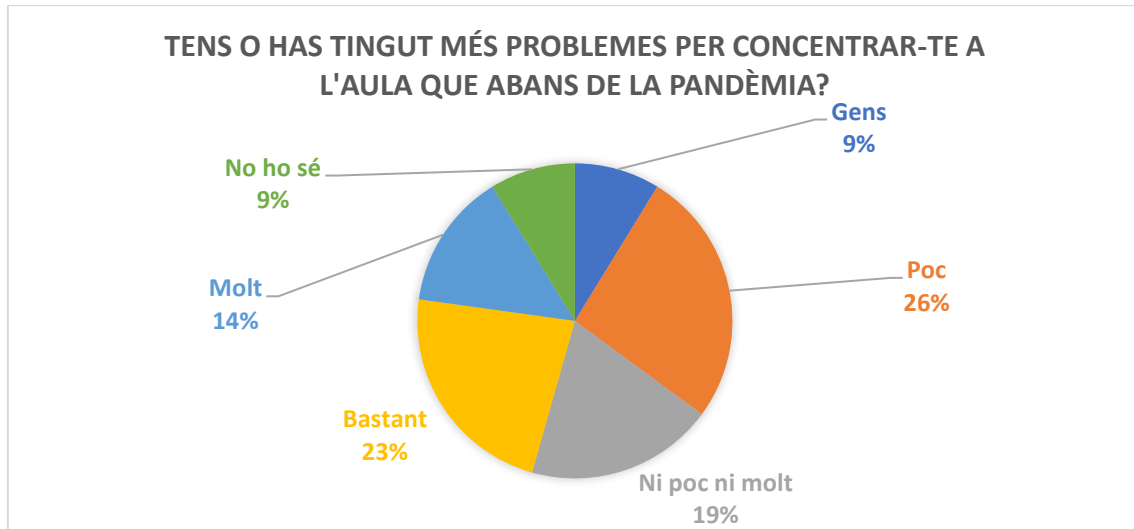

Figura 6: Tens o has tingut més problemes per concentrar-te a l'aula que abans de la pandèmia? Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la perspectiva de gènere de la investigació, s'aporta com a resultat que el gènere femení obté puntuacions més baixes en 23 de les 30 preguntes del qüestionari.

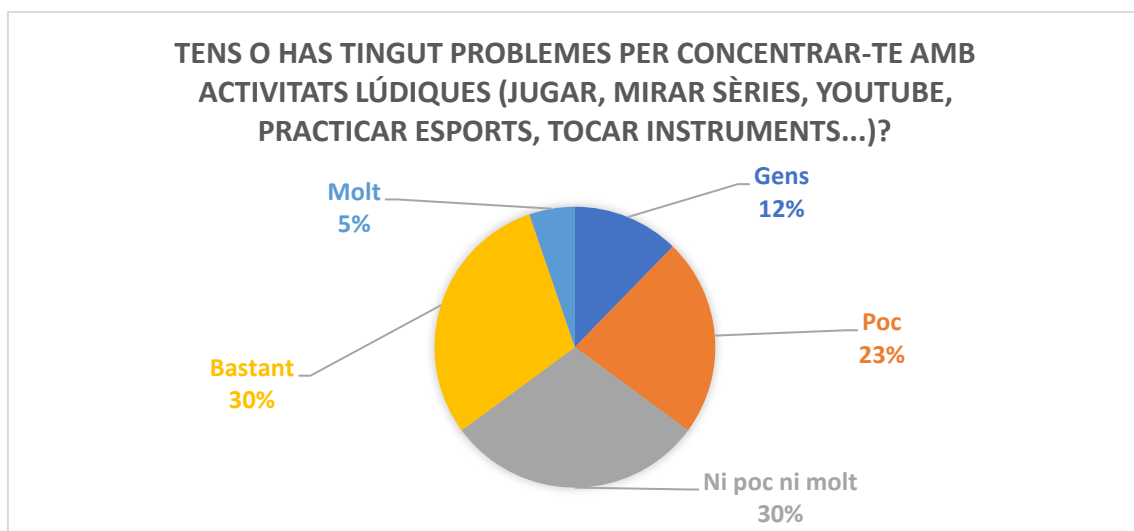

Figura 7: Tens o has tingut problemes per concentrar-te amb activitats lúdiques (jugar, mirar sèries, YouTube, practicar esports, tocar instruments...)? Font: Elaboració pròpia

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
M	3,53	3,26	2,89	3,26	3,42	3,11	3,37	3,21	3,47	2,74	3,00	2,68	3,26	2,58	3,26
F	3,19	2,97	2,78	2,97	3,35	2,38	3,65	3,08	3,35	3,08	2,78	2,95	3,43	2,73	3,00
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
M	2,95	3,26	3,05	3,16	2,26	2,26	2,89	2,18	3,95	3,05	3,21	2,84	2,68	3,47	3,21
F	2,84	2,95	2,84	3,19	2,41	1,92	1,97	2,71	4,38	3,22	2,86	2,95	2,62	3,14	3,51

Taula 3: Puntuació mitjana distribuïda per gèneres. Font: Elaboració pròpia

Un cop aportades les dades i les estadístiques generals de l'alumnat, és moment per presentar el nombre d'alumnes que pateixen algun trastorn mental o malestar emocional. Del total de la mostra, que eren 64 alumnes, segons els criteris establerts per la part investigadora, només l'alumnat que ha obtingut un valor igual o inferior a 15 punts al qüestionari, són qui es consideren com a grup diana, que són un total de 12 alumnes.

A quin curs d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel pertany?	Gènere	Com diries que és la teva salut en general?	1	2	3	4	5	Mitjana
1r IS-B (tarda)	Masculí	Regular	7	12	6	4	1	14
1r IS-B (tarda)	Femení	No ho sé	4	15	9	2	0	13,8
1r IS-B (tarda)	Femení	Regular	11	8	3	5	3	14,2
1r IS-B (tarda)	Femení	Bona	10	5	7	8	0	14,6
1r IS-A (matí)	Femení	Dolenta	6	13	6	4	1	14,2
1r IS-A (matí)	Femení	Dolenta	11	10	2	2	5	14
1r IS-A (matí)	Femení	Bona	5	11	6	6	1	14,8
1r IS-A (matí)	Femení	Regular	9	9	6	4	2	14,2
2n IS-A (matí)	Masculí	Regular	5	14	9	2	0	13,6
2n IS-B (tarda)	Femení	Regular	15	5	6	2	2	12,2
2n IS-B (tarda)	Femení	Regular	7	9	9	4	1	14,6
2n IS-B (tarda)	Femení	Regular	6	11	7	6	0	14,6

Taula 4: Resultats obtinguts del qüestionari. Font: Elaboració pròpia

Un cop identificades les persones que pateixen algun trastorn mental o malestar emocional, tal com pot observar-se, es fa la correlació de la dada obtinguda amb les seves qualificacions acadèmiques de la primera i la segona avaluació. Respecte al rendiment acadèmic, s'observa aquelles UF que no han estat superades, així com també la mitjana acadèmica de les diferents qualificacions fins ara.

A quin curs d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel pertanyes?	Gènere		M01 UF1	M01/UF1 "R"	M01 UF2	M01/UF2 "R"	M02 UF1	M02/UF1 "R"	M03 UF1	M03 UF4	M04 UF1	M04 UF4	M04/UF4 "R"	M05 UF1	M06 F1	M06/UF1 "R"
1r IS-B	M	14	9	10	8	-	9	-	9	-	-	-	-	-	9	-
1r IS-B	F	13,8	6	7	6	-	6	-	9	-	-	-	-	-	8	-
1r IS-B	F	14,2	7	8	6	-	4	6	9	-	-	-	-	-	7	-
1r IS-B	F	14,6	6	8	7	-	7	-	9	-	-	-	-	-	7	-
1r IS-A	F	14,2	7	-	4	5	7	-	9	-	-	-	-	-	4	7
1r IS-A	F	14	5	-	3	4	4	-	10	-	-	-	-	-	8	-
1r IS-A	F	14,8	4	6	6	-	8	-	9	-	-	-	-	-	6	-
1r IS-A	F	14,2	4	4	5	-	6	-	7	-	-	-	-	-	3	3
2n IS-A	M	13,6	-	-	-	-	-	-	-	10	8	1	-	8	-	-
2n IS-A	F	12,2	-	-	-	-	-	-	-	10	7	5	9	6	-	-
2n IS-A	F	14,6	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	7	5	-	-
2n IS-A	F	14,6	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7	7	6	-	-
	Gènere		M07/UF1 "R"	M08 UF1	M09 UF1	M09/UF1 "R"	M09 UF3	M10 UF1	M10/UF1 "R"	M10 UF3	M11 UF2	M12 UF1	M13	MITJANA		
1r IS-B	M	14	-	-	8	-	10	9	-	8	9	-	-	8,92		
1r IS-B	F	13,8	-	-	7	-	4	4	6	6	10	-	-	6,43		
1r IS-B	F	14,2	-	-	6	-	6	7	-	5	6	-	-	6,29		
1r IS-B	F	14,6	-	-	8	-	6	CV	-	CV	CV	-	-	7,10		
1r IS-A	F	14,2	6	-	7	-	1	8	-	4	8	-	-	7,67		
1r IS-A	F	14	7	-	6	-	6	7	-	5	6	-	-	5,86		
1r IS-A	F	14,8	6	-	8	-	8	7	-	8	6	-	-	6,87		
1r IS-A	F	14,2	-	-	6	-	4	CV	-	CV	CV	-	-	4,27		
2n IS-A	M	13,6	-	10	-	-	-	-	-	-	-	2	-	6,5		
2n IS-A	F	12,2	-	9	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7,57		
2n IS-A	F	14,6	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7	-	6,29		
2n IS-A	F	14,6	-	8	-	-	-	-	-	-	-	3	-	6,00		

Taula 5: Taula correlativa dels resultats acadèmics i el malestar emocional de l'alumnat. Font: Elaboració pròpia

Fent un anàlisi amb les dades ja correlacionades, es poden extreure les següents estadístiques: pel que fa a la nota mitjana de les qualificacions obtingudes, del total de la mostra, 8 alumnes tenen una qualificació mitjana inferior a 7 punts, és a dir, un 75% del grup diana. A més a més, aquesta part de la població, i una alumna més, en alguna de les qualificacions obtingudes al final d'una avaluació d'una UF han obtingut una qualificació inferior a 5 punts, que es correspon amb un rendiment acadèmic baix. Per tant, s'afirma que el 100% de la mostra que té una qualificació mitjana interior a 7 punts, ha suspès alguna avaluació.

Pel que fa als resultats obtinguts de les entrevistes, s'ha elaborat una taula resum amb les diferents respostes codificades.

	Lourdes Casas	Yago Magallanes	Ana Cler	Mariona Iserte
P.1	5 persones. Motius: desmotivació i factors familiars. Dues alumnes ingressades per trastorn mental (TCA i depressió)	8-9 persones. Desajust envers les expectatives i motivació.	Dues persones. Qüestions laborals.	Cap. Un cas d'absentisme.
P.2	50%: manca interès, mandra, constància.	Sí, de manera general. Situacions familiars, càrregues emocionals i temes laborals.	90%. Diagnòstic de trastorn mental no diagnosticat i causes emocionals.	5 de 22 alumnes. Consum actiu.
P.3	Directament.	Sense dubte.	No ho menciona.	Sí, totalment.
P.4	Atenció.	No ho menciona.	Atenció, pensament reiteratiu.	Atenció, irritabilitat, apatia, motivació, vincles.
P.5	No és cert. Hi ha més diagnòstic.	Inevitablement sí.	Augment no. Ara hi ha més consciència.	Sí, totalment.
P.6	Actitud a l'aula i hàbits d'estudi.	Autoestima, individualisme, manca d'estabilitat, benestar emocional.	Mètodes d'estudi, poca paciència, mancances,	Ambient molt negatiu. Motivació.

P.7	Depressió, ansietat, TCA, TLP	Depressió, ansietat, TCA, consum actiu.	Ansietat, depressió, TLP, brots psicòtics i consum actiu.	Ansietat, depressió, consum de tòxics, addiccions.
P.8	Tutoria i docents	Tutoria i docents	Tutoria i docents.	Tutoria i docents.
P.9	Mestra educació especial i pedagoga.	Animador sociocultural i educació social.	Mestra educació especial i logopeda.	Pedagoga, especialitat en psicopedagogia.
P.10	Des de la tutoria i la programació d'aula. Treball per projectes i APS.	Atenció individualitzada. Flexibilitat. Coordinació entre docents.	Tutoria. Acompanyament emocional.	Acompanyament emocional. Detecció. Motivar.
P.11	Adaptació i flexibilitat	Adaptació i flexibilitat	Cap.	Poques.
P.12	Temps	Temps	Temps i adaptació cap a l'alumnat sense diagnòstic.	Falta formació.
P.13	Equip d'atenció a la diversitat.	Equip psicopedagògic. Derivació a recursos externs.	Creació d'un servei d'atenció. Formació.	Departament d'orientació educativa. Formació.

Taula 6: codificació de les respostes de les entrevistes. Elaboració pròpia

6.3 DISCUSSIÓ

Recapitulant la investigació duta a terme, que ha partit amb la intenció de poder avaluar com la salut mental i el malestar emocional impacta en el rendiment acadèmic de l'alumnat, es pot afirmar que la hipòtesi formulada inicialment és parcialment certa. La dada més significativa que corrobora l'afirmació són les qualificacions obtingudes, tant mitjanes com les que han assolit a les diferents avaluacions, ja que l'alumnat que pateix malestar emocional suspèn o obté qualificacions que són més baixes que les de la resta del grup control. No obstant això, cal tenir present que també hi ha part de l'alumnat, que tot i patir trastorn mental o malestar emocional, aquest no afecta al rendiment acadèmic. Així doncs, es pot verificar que hi ha una correlació negativa entre la variable independent, la salut mental i el malestar emocional, i la variable dependent, el

---

rendiment acadèmic, ja que en la detecció del trastorn i/o malestar, es corrobora que aquest pot afectar negativament en el rendiment.

Tal com s'apunta al marc teòric, on s'aborda els factors de risc associats als trastorns mentals, així com les aportacions fetes per altres estudis rellevants relacionats amb la matèria d'estudi, existeix una relació estreta entre el rendiment acadèmic i els trastorns mentals o malestar emocional.

Tot i els resultats obtinguts al respecte de la investigació, en aquesta no s'hi ha incorporat altres factors o condicions que poden afectar al rendiment acadèmic com ho poden ser les capacitats i habilitats per l'estudi, les capacitats cognitives i intel·lectuals individuals de cada alumne/a.

L'enfocament d'aquest estudi és certament innovador pel fet d'incloure el concepte de salut mental a la investigació. Una gran majoria de les investigacions, estan enfocades únicament al malestar emocional, que, tot i com ja s'ha vist, són dos conceptes pràcticament complementaris.

Com a punts forts de la investigació, s'identifiquen clarament quines han estat les tècniques de recollida d'informació, empleant-ne una de caire més quantitatiu i una altra més quantitatiu, fent d'aquesta manera, des de la perspectiva de la metodologia mixta, que les mancances que puguin sorgir de l'aplicació de la metodologia únicament quantitativa o qualitativa, quedin cobertes amb la complementació de l'una amb l'altra. En consonància amb l'esmentat anteriorment, l'estudi ha possibilitat crear una correlació de dades entre la variable independent, la salut mental i el malestar emocional, i la variable dependent, el rendiment acadèmic. A més a més, es valora positivament haver pogut identificar la simptomatologia que facilita l'aparició de trastorns mentals, així com haver pogut dimensionar el malestar emocional.

No obstant això, és cert que les aportacions de millora que es podrien fer a la investigació podrien ser tals com obtenir una mostra més representativa de l'alumnat, ja que només hi ha participat un 64% del total de l'alumnat del CEIR ARCO. Finalment, el grup diana establert que ha estat un nombre molt reduït de persones que dificulten la generalització dels resultats obtinguts. A més a més, el moment de la recollida d'informació també ha pogut ser un factor clau en l'obtenció de les dades, ja que l'alumnat es troba en un moment del curs que manifesta sentir-se més angoixat i nerviós per l'avaluació final. A més a més, es podria analitzar què ha passat amb les persones que no van voler participar de la investigació, ja que podrien ser part de la mostra representativa per tal de donar uns resultats i unes conclusions més generalitzables.

Un altre element identificat per a la generalització dels resultats és que l'avaluació dels grups del segon curs d'Integració Social és poc objectiva i realista, ja que encara queda pendent la tercera avaluació i hi ha diversos mòduls

que no han estat qualificats. Per això mateix, es proposa que en cas de replicar la investigació, aquesta es dugui a terme un cop finalitzades totes les avaluacions del curs, per així poder quantificar més acuradament el rendiment acadèmic de l'alumnat. El temps ha estat una de les principals limitacions de la recerca per tal de no poder aprofundir més amb els resultats obtinguts.

Tot i una valoració positiva dels resultats obtinguts i de la consecució dels objectius plantejats, la investigació aporta uns resultats que han estat codificats i correlacionats amb eines senzilles, pel que fa a la tècnica d'investigació, ja que no s'ha pogut accedir a programes de codificació i correlació de dades com el SPSS, un programa estadístic per a investigacions de ciències socials. Més enllà d'aquesta qüestió, també s'accepta que les tècniques de recollida d'informació, pel que fa al qüestionari, podria haver inclòs altres preguntes que aportessin més solidesa als OE5 i OE6 de l'estudi. Es contempla la possibilitat d'incloure una tercera tècnica de recollida d'informació, un grup de discussió amb l'alumnat, per tal de poder recollir dades de caire més qualitatiu.

---

7. CONCLUSIONS I LÍNIES DE FUTUR

7.1 CONCLUSIONS

Per tal de concloure amb el que ha estat una investigació de quatre mesos de durada, es pot assenyalar que hi ha una correlació directa i negativa entre la salut mental i/o malestar emocional envers el rendiment acadèmic de l'alumnat. Així mateix es considerava a l'inici de la investigació com una hipòtesi que s'anava validant per si mateixa amb les diverses investigacions al respecte existents, i en aquest cas, no ha estat diferent. Això es deu a una bona planificació de la investigació, havent fet una recerca documental exhaustiva al respecte de la qüestió, procurant ser curós amb les terminologies utilitzades i amb l'acceptació de les pròpies limitacions com a investigador.

Amb la finalitat de poder determinar si l'objectiu general de l'estudi s'ha complert o no, es fa referència als objectius específics en relació als resultats obtinguts:

OE.1 – com a investigador que he desenvolupat l'estudi, puc afirmar que les problemàtiques de salut mental estan identificades per les respostes obtingudes al qüestionari en relació al seu malestar, així com la informació extreta de les entrevistes. No obstant, també s'accepta la limitació de no poder diagnosticar trastorns de salut mental amb aquestes tècniques i, per tant, s'ha fet èmfasi en la dimensió del malestar emocional.

OE.2 – d'haver empleat només les entrevistes com a tècnica de recollida d'informació, es podria afirmar que aquesta seria una informació esbiaixada. Les persones entrevistades dimensionen les problemàtiques de salut mental de l'alumnat del seu grup amb uns percentatges molt elevats, que després, un cop contrastada la informació amb els qüestionaris, no resulta ser així. Tot i això, si que s'identifica que l'alumnat pateix ansietat, manca de concentració a les aules, disminució del rendiment escolar, desmotivació i desinterès envers els estudis.

OE.3 – s'ha pogut constatar l'efecte negatiu de la salut mental en el rendiment acadèmic amb un 75% dels casos. D'altra banda, el 25% restant de l'alumnat del grup diana, caldria fer un anàlisi més exhaustiu per determinar els factors del seu rendiment acadèmic.

OE.4 – aquest és, sense cap mena de dubte, un objectiu assolit de la recerca. Els resultats són clars, ja que la mostra femenina que ha participat és el doble que la masculina i, tot i això, estadísticament i observant els resultats obtinguts, el gènere femení obté puntuació més elevada en risc de salut mental i malestar emocional en un 76,67%.

OE.5 – pel que fa a les mesures que disposa el CEIR ARCO per acompanyar a l'alumnat, es pot dir que són poques i escasses, ja que de les entrevistes només

---

s'ha obtingut la tutoria i el propi personal docent com a eines per acompanyar. És cert també, que la principal mesura d'atenció és l'adaptació i la flexibilitat a les aules.

OE.6 – aquest és l'objectiu que ha quedat menys resolt de la investigació, ja que no s'hi ha aprofundit. En contraposició, l'alumnat té una visió positiva del professorat, així com les tutores dels grups són coneixedores de la seva tasca tutorial, malgrat la manca de temps que disposen per acompanyar a l'alumnat en el seu procés acadèmic.

Per tant, la conclusió que es presenta com a definitiva en aquest estudi és que hi ha una tendència que evidencia que la salut mental i el malestar emocional afecten al rendiment acadèmic de l'alumnat de manera negativa, fent que el rendiment sigui més baix.

7.2 LÍNIES DE FUTUR

Les línies futures d'investigació poden ser diverses, ja que hi ha molts factors implicats tant en salut mental com en el rendiment acadèmic, i, per tant, s'hi poden incloure altres elements que no s'han contemplat a la investigació, com ara el nivell socioeconòmic familiar, estudis previs realitzats, entre altres.

En primer lloc, i mencionat a l'apartat de la discussió, la investigació podria fer-se un cop acabat el curs escolar, ja que podrien donar-se unes dades més generalitzables i menys fictícies. Altrament, per tal de corroborar la validesa dels resultats obtinguts, podria replicar-se l'estudi, incloent les propostes de millora esmentades, a altres centres educatius i dirigits a altres sectors de població escolar, com ara l'ESO o el Batxillerat, amb la finalitat de comparar la validesa dels resultats obtinguts, així com la validació de la hipòtesi.

Tal com apareix als antecedents d'investigació, altrament, un cop detectat el malestar emocional i/o trastorn mental de l'alumnat, es podria desenvolupar una proposta psicopedagògica amb la voluntat de donar resposta a l'alumnat que té necessitats educatives especials per tal de poder sufocar-les i atendre a la diversitat d'aquest, fent d'aquesta manera que el seu rendiment acadèmic no es vegi afectat.

Per últim, i tenint present que ha estat un element d'interès per la investigació, es podria fer un estudi més exhaustiu pel que fa als motius pels quals el gènere femení presenta unes dades de malestar emocional i de trastorn mental més elevades que no pas el gènere masculí.

---

8. BIBLIOGRAFIA

Agència Catalana de la Joventut. (2020). *Enquesta sobre l'impacte de la COVID-19*. Obtingut de:

https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_observatori_catala_de_la_joventut/documents/arxiu/Informe-dades-joves-enquesta-CEO.pdf

Agència Catalana de la Joventut. (2020). *Joventut, COVID-19 i desigualtats. Situació actual i prospectiva*. Obtingut de:

http://ejoventut.gencat.cat/web/.content/e-joventut/recursos/tipus_de_rekurs/documentacio/arxiu/JOVENTUT-COVID-19-I-DESIGUALTATS_Part-I.pdf

Ajuntament de Barcelona. (2020). *Enquesta a la Joventut de Barcelona 2020. Avançament dades d'impacte COVID19*. Obtingut de:

<http://hdl.handle.net/11703/119867>

American Psychiatric Association. (2013). *Guía de consulta de los criterios diagnósticos del DMS-5*. Obtingut de:

<https://www.eafit.edu.co/ninos/reddelaspreguntas/Documents/dsm-v-guia-consulta-manual-diagnostico-estadistico-trastornos-mentales.pdf>

Arévalo García, E., Castillo-Jiménez, D., Cepeda, I., López Pacheco, J., & Pacheco, R. (2019). *Ansiedad y depresión en estudiantes universitarios: relación con rendimiento académico*. Obtingut de:

<https://revistas.unilibre.edu.co/index.php/IJEPH/article/view/5342/6972>

Arocutipá Mendoza, N. (2021). *Influencia de factores psicosociales en el rendimiento académico de estudiantes de Enfermería, en pandemia COVID-19*. Obtingut de: <https://revistas.unjbg.edu.pe/index.php/iirce/article/view/1223>

Barrera Hernández, L., Sotelo Castillo, M., Barrera Hernández, R., & Aceves Sánchez, J. (2018). *Bienestar psicológico y rendimiento académico en estudiantes universitarios*. Obtingut de:

<https://revistacneip.org/index.php/cneip/article/view/42/33>

Bisquerra Alzina, R. (2015). *Universo de emociones*. Barcelona: Palaugéa.

Blasco, J. (2018). *¿Los programas para fomentar la implicación parental en la educación sirven para mejorar el rendimiento escolar?* Obtingut de: https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/i/q/w/2/j/a/b/k/7/que_funciona_11_implicacionparental021018.pdf

Carrasco Falcó, E., Polo Gaitán, G., Alba Quintero, I., Fernández Ortiz, L., Turrión Borralló, L., Guerrero Espejo, M., . . . Saénz del Burgo, R. (2015). *Voluntariado en Salud Mental. Cuadernos formativos*. Obtingut de: https://solidaritat.santjoandedeu.org/wp-content/uploads/2021/08/voluntariado_en_salud_mental.pdf

Ceballos-Herrera, F. A. (2009). *El informe de investigación con estudio de casos*. Obtingut de: Redalyc: <https://www.redalyc.org/pdf/2810/281021548015.pdf>

Centre d'Higiene Mental Les Corts. (2012). *Manual de salut mental per a professional de l'àmbit educatiu*. Obtingut de: http://diadeladiversitat.cat/wp-content/uploads/2016/08/Manual_Salut_Mental_Educacio%CC%81-_Catala%CC%80.pdf

Cervantes Castro, L., & Castro Castaño, M. (2021). *La inteligencia emocional como estrategia que fortalece el rendimiento académico de los estudiantes*. Obtingut de: <https://hdl.handle.net/11323/8814>

Colunga-Rodríguez, C., Ángel.González, M., Vázquez-Colunga, J., Vázquez-Juárez, C., & Colunga-Rodríguez, B. (2021). *Relación entre ansiedad y rendimiento académico en alumnado de secundaria*. Obtingut de: <http://hdl.handle.net/2183/29123>

Confederación Salud Mental España. (2022). *Guía d'estil sobre la salut mental per a mitjans de comunicació*. Obtingut de: <https://comunicasaludmental.org/guiadeestilo/ca/la-salut-mental-en-xifres/#espana>

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya. (2020). *Encarem el suïcidi Juvenil. Orientacions i eines per a entitats juvenils. Protocol*. Obtingut de:

---

https://www.cnjc.cat/sites/default/files/u89/encarem_el_suicidi_juvenil-eines-orientacions.pdf

Consorci d'Educació de Barcelona. (Setembre de 2021). *Què hem de fet per millorar l'abandonament escolar prematur?* Obtingut de:

https://www.edubcn.cat/rcs_gene/extra/01_documents_de_referencia/informes/20210930_Informe_Que_hem_fet_per_millorar_abandonament_A.pdf

Cufí, P. (2021). *Benestima't: estudi de la promoció de la salut mental dels estudiants de psicologia i disseny d'un programa per la seva millora*. Obtingut de: Universitat de Girona: <https://dugi-doc.udg.edu/handle/10256/20242>

Departament de Salut. (2021). *Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya 2021-2025*. Obtingut de: https://salutweb.gencat.cat/.content/_ambits-actuacio/Linies-dactuacio/Estrategies-de-salut/Salut-mental-addiccions/Pla-director/Pla-de-prevencio-del-suicidi-de-Catalunya-2021-2025.pdf

Departament d'Ensenyament. (2017). *DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*. Obtingut de: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7477/1639866.pdf>

Encuesta Nacional de Salud. (2017). Obtingut de: <https://www.ine.es/metodologia/t15/t153041917.pdf>

Fàbregues, S., Meneses, J., Rodríguez-Gómez, D., & Paré, M.-H. (2016). *Técnicas de investigación social y educativa*. Barcelona: Editorial UOC.

Faciabén, E. (2021). *L'educació emocional i el rendiment acadèmic de l'alumnat*. Obtingut de:

<http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/133872/6/efaciabenITFM0121mem%C3%B2ria.pdf>

FAROS. (2021). *Una mirada a la salut mental de los adolescentes. Claves para comprenderlos y acompañarlos*. Obtingut de:

https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosoia/documentos/7455_d_Mirada-SaludMental-Adolescentes.pdf

---

Federació Salut Mental Catalunya. (2020). *La xarxa de salut mental: orientacions i suport*. Obtingut de: <https://xarxanet.org/biblioteca/la-xarxa-de-salut-mental-orientacions-i-suport>

Flórez Fernández, I., Jimeno Beltrán, T., & Carrera Ferrer, M. (2018). *La salut mental dels nostres joves*. Obtingut de:

http://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/anuariJoventut/index/assoc/2018_anu/ari_jove/ntut_p29.dir/2018_anuari_joventut_p299.pdf

Fundación de Ayuda contra la Drogadicción. (2018). *Hablemos de salud mental: hoy y cada día, todos y todas, en cualquier parte*. Obtingut de:

<https://www.fad.es/planetajoven/hablemos-de-salud-mental-hoy-y-cada-dia-todos-y-todas-en-cualquier-parte/>

Gabinet d'Estudis Socials i d'Opinió Pública. (2021). *Breu de dades (48): Un any de COVID-19*. Obtingut de:

https://gesop.net/wp-content/uploads/2021/03/Breu_48_Un_any_de_COVID_GESOP_2021.pdf

Generalitat de Catalunya. (2009). *Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*. Obtingut de:

https://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0010/3a934c1a-7d93-4885-88c1-5f157c0c7df2/LLEI-12_2009.pdf

Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. (2008). *Programa salut i escola. Guia d'implantació*. Obtingut de:

https://salutpublica.gencat.cat/web/.content/minisite/aspcat/promocio_salut/infancia-i-adolescencia/03salut-i-escola/guia-implementacio-salutescola.pdf

Generalitat de Catalunya;. (2011). *Decret 284/2011, d'1 de març, d'ordenació general de la formació professional inicial*. Obtingut de:

https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_dogc_2011_03_20110303_11047026.pdf

Gisbert Ferrándiz, A. (2015). *Variables personales predictorias del rendimiento académico. Un modelo causal*. Obtingut de:

https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/50260/1/tesis_gisbert_ferrandiz.pdf

Huemura Paredes, S. (2018). *Programa para mejorar la inteligencia emocional y correlacionarla con el rendimiento académico en estudiantes de primero de secundaria*. Obtingut de:

<https://revistas.unitru.edu.pe/index.php/PGM/article/view/2043/1949>

Jiménez Morales, M., & López-Zafra, E. (2009). Inteligencia emocional y rendimiento escolar: estado actual de la cuestión. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 69-79.

Lázaro García, L., Morer Liñan, A., Méndez, I., & Varela, E. (2019). *¿Qué es la Enfermedad o Trastorno Mental?* Obtingut de:

<https://www.clinicbarcelona.org/asistencia/enfermedades/salud-mental-en-la-infancia-y-la-adolescencia/enfermedad-o-trastorno-mental>

León del Barco, B. (2009). Salud mental en las aulas. *Revista de Estudios de Juventud*, 66-83.

Lorenzo, L. (2021). *Emociones y adolescencia: ¿influye la inteligencia emocional en el rendimiento académico de los alumnos?* Obtingut de: <http://redi2.ufasta.edu.ar:8082/jspui/handle/123456789/318>

Meneses, J. (2018). *El paper de la investigació científica en la intervenció educativa*. Obtingut de: Universitat Oberta de Catalunya (UOC):

https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00259397/pdf/PID_00259397.pdf

Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad. (2011). *Estrategia en Salud Mental del Sistema Nacional de Salud (2009-2013)*. Obtingut de:

<https://www.sanidad.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/docs/saludmental/SaludMental2009-2013.pdf>

Morales Ortega, S. (2020). *Factores de riesgo como causantes de depresión asociado a la salud mental de los adolescentes afectados por su entorno familiar, académico, social y personal*. Obtingut de:

https://repository.unicatolica.edu.co/bitstream/handle/20.500.12237/2126/FACTORES_RIESGO_COMO_CAUSANTES_DEPRESION_ASOCIADO_SALUD_MENTAL_ADOLESCENTES_AFECTADOS_POR_ENTORNO_FAMILIAR_ACADEMICO_SOCIAL_PERSONAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Morillo-Guerrero, I. (2022). *Inteligencia emocional y rendimiento académico: Un enfoque correlacional*. Obtingut de: <https://doi.org/10.32541/recie.2022.v6i1.pp73-90>

Organització Mundial de la Salut (OMS). (2019). *Classificació Internacional de Malalties per Estadístiques de Mortalitat i Morbilitat (CIE)*. Obtingut de: <https://icd.who.int/browse11/l-m/es#/http%3a%2f%2fid.who.int%2fcd%2fentity%2f486722075>

Ornellas, A. (2020). *Decàleg per a l'elaboració del TFM*. Recollit de Universitat Oberta de Catalunya (UOC): <http://tfm-sec.aula.uoc.edu/decaleg/>

Palacio Sañudo, J., & Martínez De Biava, Y. (2007). *Relación del rendimiento académico con la salud mental en jóvenes universitarios*. Obtingut de: <http://revistas.unisimon.edu.co/index.php/psicogente/article/view/1556/1517>

Pérez , K. (2022). *Influencia del estado emocional en el bajo rendimiento académico de los adolescentes*. Obtingut de:

<https://doi.org/10.35622/j.rep.2022.03.001>

Quiroga, V., & Guasch, C. (2014). L'afectació de salut mental en la població infantil i adolescent en situació de risc a Catalunya. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 135-153. Obtingut de: Educació:

<https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/278612/366363>

Rodríguez-Gómez, D. (2021). *El projecte d'investigació*. Recollit de Universitat Oberta de Catalunya (UOC):

https://materials.campus.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00259400/pdf/PID_00259400.pdf

Ruiz, G., Ruiz, J., & Ruiz, E. (2010). *Indicador global de rendimiento*. Obtingut de: <https://rieoei.org/RIE/article/view/1785/4439>

Salut Mental Catalunya. (2021). *Guies temàtiques i tallers per millorar l'acompanyament a infants, adolescents i joves amb problemes de salut mental*. Obtingut de: <https://www.salutmental.org/jornada-guies-infantojuvenil/>

Sánchez Ruiz, S. (2020). *Inteligencia emocional, creatividad, bienestar subjetivo y rendimiento académico en alumnos unniversitarios*. Obtingut de: <http://repositorio.ucjc.edu/bitstream/handle/20.500.12020/891/TESIS%20SUBIDA%20AL%20REPOS%20SIN%20SELLO.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Solano Luengo, L. (2015). *Rendimiento académico de los estudiantes de secundaria obligatoria y su relación con las aptitudes mentales y las actitudes ante el estudio*.

Obtingut de: http://e-spacio.uned.es/fez/eserv/tesisuned:Educacion-Losolano/SOLANO_LUENGO_Luis_Octavio.pdf

Spairani Berrio, S., & Nescolarde Selva, J. (2021). *Acción tutorial y orientación al alumnado de la Escuela Politécnica Superior de Alicante en el periodo universitario*. Obtingut de: <http://hdl.handle.net/10045/119971>

Sulca Quispe, R. (2021). *Eficacia de un programa educativo en el incremento de competencias emocionales y rendimiento académico*. Obtingut de: <https://revistas.usat.edu.pe/index.php/educare/article/view/478>

Touron, J. (1985). *La predicción del rendimiento académico: procedimientos, resultados e implicaciones*. Obtingut de: Revista Española de Pedagogia: <http://www.jstor.org/stable/23764399>

Universitat Oberta de Catalunya. (2022). *Ús no sexista de la llengua*. Consultat el 18 / Març / 2022, a <https://www.uoc.edu/portal/ca/servei-linguistic/redaccio/tractament-generes/index.html>

Valero, S. (2017). *L'informe d'investigació*. Obtingut de:

http://materials.cv.uoc.edu/daisy/Materials/PID_00259399/pdf/PID_00259399.pdf

9. ANNEX

ANNEX 1 - MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT: ALUMNAT	44
ANNEX 2 - MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT: drets d'imatge, veu i drets d'explotació	46
ANNEX 3 - QUESTIONARI	48
ANNEX 4 – TAULA DE RESULTATS CODIFICATS	49
ANNEX 5 - TAULES GRÀFIQUES	51
ANNEX 6 - ENTREVISTA	65
ANNEX 7 - TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTES	67

ANNEX 1 - MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT: ALUMNAT

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT

En/na _____ major d'edat, amb DNI número _____ i amb domicili a _____, mitjançant aquest document,

1. Autoritzo a **Joan Jornet Mallafré**, amb DNI número 48.085.872-W i amb domicili Carrer de la Independència 234, 4t 1ª, 08026 de la ciutat de Barcelona, estudiant de l'assignatura TFM **del Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes** de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè faci ús de les dades de caràcter personal que hagin estat comunicades en el marc d'aquest treball. El tractament d'aquestes dades es durà a terme segons el següent:

RESPONSABLE DEL TRACTAMENT: **Joan Jornet Mallafré**.

FINALITAT: Dur a terme la realització del TFM amb una finalitat exclusivament de recerca i sense ànim de lucre.

LEGITIMACIÓ: Consentiment de l'interessat/ada o el seu/la seva representant legal.

DESTINATARIS: No es cedeixen dades a tercers.

DRETS: En qualsevol moment podrà exercir els seus drets d'accés, rectificació, supressió, limitació, portabilitat, cancel·lació i oposició dirigint-se al correu electrònic joan.jornet.mallafre@gmail.com.

2. Que manifesto que he estat informat/da sobre les característiques de la participació de l'estudi científic portat a terme per l'estudiant. També he estat informat/da sobre que les dades es tractaran d'acord amb el que disposa la Llei

Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i garantia dels drets digitals, i d'acord amb el Reglament (UE) 2016/679 relatiu a la protecció de les persones físiques en relació al tractament de dades de caràcter personal (RGPD).

3. Que en **Joan Jornet Mallafré**, es compromet a guardar secret sobre les informacions personals i les dades de caràcter personal, i a no fer ús públic de les dades de caràcter personal complint la llei esmentada anteriorment. L'estudiant només podrà fer ús exclusivament de les dades obtingudes amb una finalitat docent i de recerca. L'estudiant es compromet a recollir les dades mínimes que siguin necessàries, seguint el principi de minimització, i a destruir la informació de caràcter personal un cop n'hagi finalitzat l'ús amb finalitat de recerca.

Que he rebut una còpia d'aquest document signada per l'estudiant.

A Barcelona, a _____ de/d' _____ de

Signatura. Nom i cognoms

ANNEX 2 - MODEL DE CONSENTIMENT INFORMAT: DRETS D'IMATGE, VEU I DRETS D'EXPLOTACIÓ

LLICÈNCIA DE CESSIÓ DE DRETS D'IMATGE, VEU I DRETS D'EXPLOTACIÓ

El/La **senyor/a** ....., major d'edat, amb **DNI/NIF/NIE/passaport** número ..... i domicili ..... a .....
.....
..... **(adreça/ localitat/país)**,

AUTORITZA

En/na Joan Jornet Mallafré, major d'edat, amb DNI número 48.085.872-W i amb domicili Carrer de la Independència 234, 4t 1ª, 08026 de la ciutat de Barcelona, estudiant de l'assignatura de TFM **del Màster Universitari en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes** de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè dugui a terme:

1. El registre fotogràfic i/o audiovisual (captura i fixació) de la seva imatge i veu, per qualsevol mitjà tècnic o suport (fotogràfic, sonor, audiovisual, etc.), i el tractament i processament d'aquestes imatges i gravacions d'àudio o vídeo fetes amb ocasió de la seva participació a l'entrevista i celebrat/ada en el marc del TFM sobre *L'impacte de la salut mental i el benestar emocional en el rendiment acadèmic de l'alumnat d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel*, per a la seva divulgació i correcta preservació. També, la utilització del seu nom i dels seus cognoms, i qualsevol altra dada de caràcter personal que hagi estat sol·licitada per en/na **Joan Jornet Mallafré** a aquests efectes.

2. La reproducció, distribució, comunicació pública i visualització de les gravacions i fotografies esmentades, o parts d'aquestes, sense règim

---

d'exclusiva, en qualsevol format o modalitat d'explotació, en qualsevol país del món sense limitació geogràfica i per a qualsevol finalitat docent, editorial o de difusió pròpia del TFM.

3. La transcripció del contingut de les gravacions i fotografies abans esmentades i la seva explotació (reproducció, distribució, comunicació pública i transformació), sense règim d'exclusiva, en qualsevol idioma, format o modalitat d'explotació actualment conegut, incloent-hi l'edició en suport paper i/o digital, sonor o visual, per a qualsevol activitat o finalitat docent, editorial o de difusió pròpia del TFM.

4. L'explotació de les gravacions, de les fotografies i de l'obra s'executarà amb una llicència Creative Commons de tipus Reconeixement-Compartir Igual (BY-SA) v.3.0 Espanya (jurisdicció espanyola), que permetrà copiar-les, distribuir-les, comunicar-les públicament i fer-ne obres derivades, sempre citant el signant i la font, per a usos no comercials. Tant si les gravacions i les fotografies com l'obra són transformades, el resultat generat estarà sotmès a una llicència Creative Commons similar o compatible amb la llicència esmentada.

A aquests efectes, el signant autoritza expressament a Joan Jornet Mallafré a atorgar en el seu nom aquesta llicència.

La llicència es concedeix per a tot el termini de protecció de l'obra i de les gravacions i fotografies, i s'atorga sense cap tipus de contraprestació econòmica.

La utilització de la imatge i de la veu en relació amb la gravació, el registre fotogràfic i els actes d'explotació i difusió autoritzats expressament per aquesta llicència han de respectar sempre el dret a l'honor i l'atribució del nom, sense perjudici de les excepcions i restriccions d'ús previstes per la Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

Barcelona, ... de/d' ..... de ..... *Signatura. Nom i cognoms*

ANNEX 3 - QUESTIONARI

En aquest enllaç, podreu consultar el qüestionari elaborat per a l'estudi. Aquest qüestionari s'ha extret del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, en el marc d'estudi del benestar emocional de l'alumnat de tot Catalunya.

<https://forms.gle/ZJEy7ngYHQHRqbDE9>

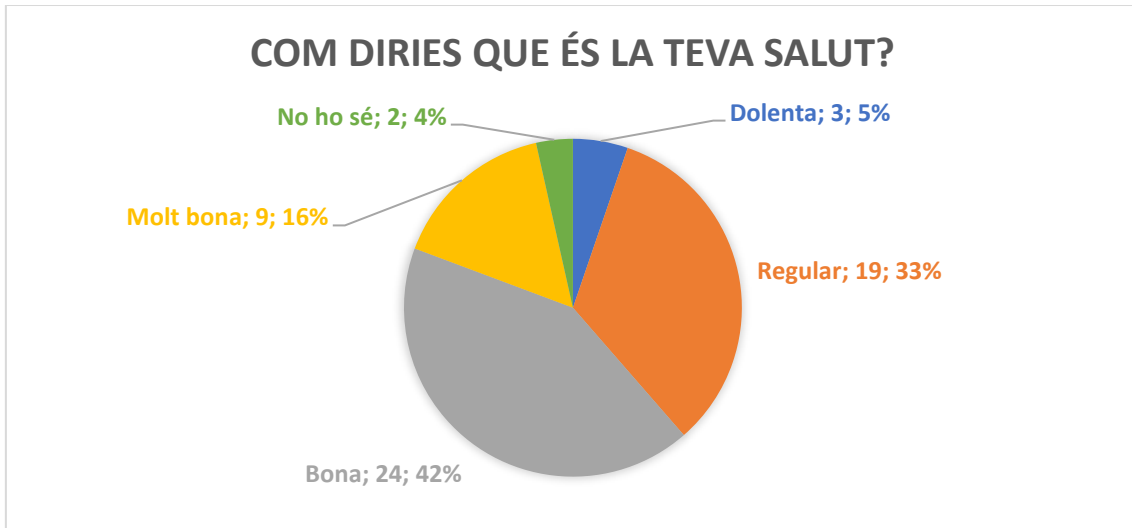
ANNEX 4 – TAULA DE RESULTATS CODIFICATS

A quin curs d'Integració Social del CEIR ARCO Villarroel pertanyes?	Gènere	ID	Vols participar de la investigació?	Com diries que és la teva salut en general?	1	2	3	4	5	Mitjana
1r IS-B (tarda)	Femení	1	Sí	Regular	2	12	12	2	2	16
1r IS-A (matí)	Femení	9	Sí	Bona	0	5	12	12	1	19,8
1r IS-B (tarda)	Femení	3	Sí	Bona	4	7	10	4	5	17,8
1r IS-B (tarda)	Femení	6	Sí	Bona	3	5	8	9	5	19,6
1r IS-B (tarda)	Masculí	8	Sí	Regular	7	12	6	4	1	14
1r IS-B (tarda)	Femení	9	Sí	Bona	0	4	19	6	1	18,8
1r IS-B (tarda)	Femení	10	Sí	No ho sé	5	3	6	12	4	19,4
1r IS-B (tarda)	Femení	11	Sí	No ho sé	4	15	9	2	0	13,8
1r IS-B (tarda)	Femení	12	Sí	Regular	11	8	3	5	3	14,2
1r IS-B (tarda)	Femení	16	Sí	Bona	10	5	7	8	0	14,6
1r IS-B (tarda)	Masculí	19	Sí	Molt bona	6	4	8	6	6	18,4
1r IS-A (matí)	Femení	6	Sí	Dolenta	6	13	6	4	1	14,2
1r IS-A (matí)	Masculí	27	Sí	Molt bona	0	6	5	11	8	22,2
1r IS-A (matí)	Masculí	9	Sí	Molt bona	5	5	9	9	2	17,6
1r IS-A (matí)	Femení	5	Sí	Regular	3	8	12	3	4	17,4
1r IS-A (matí)	Masculí	16	Sí	Regular	4	7	16	3	0	15,6
1r IS-A (matí)	Masculí	24	Sí	Bona	1	3	17	8	0	18
1r IS-A (matí)	Femení	1	Sí	Bona	2	1	6	11	9	22,2
1r IS-A (matí)	Masculí	26	Sí	Regular	1	0	10	10	9	23,2
1r IS-A (matí)	Masculí	11	Sí	Bona	1	4	14	10	1	19,2
1r IS-A (matí)	Femení	3	Sí	Molt bona	2	3	3	10	11	22,4
1r IS-A (matí)	Femení	7	Sí	Dolenta	11	10	2	2	5	14
1r IS-A (matí)	Masculí	25	Sí	Bona	0	8	9	8	5	20
1r IS-A (matí)	Femení	10	Sí	Bona	0	11	10	6	3	18,2
1r IS-A (matí)	Masculí	14	Sí	Molt bona	0	0	11	14	5	22,8
1r IS-A (matí)	Femení	28	Sí	Molt bona	2	2	9	8	8	21
1r IS-A (matí)	Masculí	2	Sí	Bona	2	4	18	4	2	18
1r IS-A (matí)	Femení	8	Sí	Bona	5	11	6	6	1	14,8
1r IS-A (matí)	Femení	20	Sí	Regular	9	9	6	4	2	14,2
2n IS-A (matí)	Masculí	8	Sí	Regular	5	14	9	2	0	13,6
2n IS-A (matí)	Femení	15	Sí	Regular	3	4	11	8	4	19,2
2n IS-A (matí)	Masculí	12	Sí	Regular	2	8	9	10	1	18
2n IS-A (matí)	Femení	4	Sí	Dolenta	3	6	10	9	2	18,2
2n IS-A (matí)	Femení	21	Sí	Regular	1	7	11	8	3	19
2n IS-A (matí)	Femení	1	Sí	Regular	3	13	10	3	1	15,2
2n IS-A (matí)	Femení	2	Sí	Regular	1	4	11	10	3	19,4
2n IS-A (matí)	Femení	25	Sí	Regular	3	4	14	8	1	18
2n IS-A (matí)	Masculí	20	Sí	Bona	0	10	14	5	1	17,4
2n IS-A (matí)	Femení	11	Sí	Regular	6	6	13	2	3	16
2n IS-A (matí)	Femení	26	Sí	Molt bona	0	2	16	11	1	20,2
2n IS-A (tarda)	Femení	17	Sí	Molt bona	1	5	4	11	8	21,4
2n IS-A (tarda)	Femení	14	Sí	Bona	2	3	17	7	1	18,4

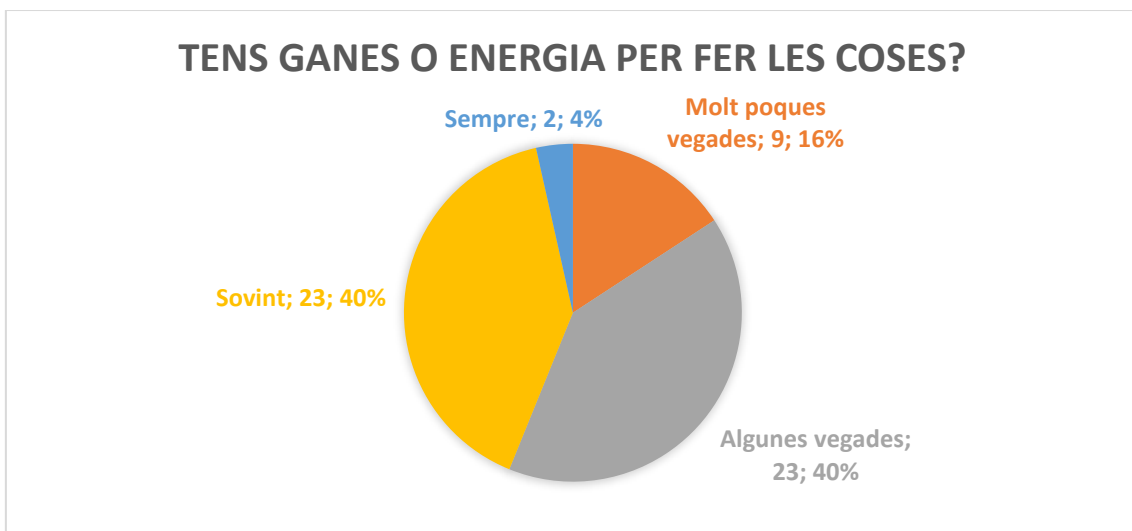
2n IS-A (tarda)	Femení	13	Sí	Regular	15	5	6	2	2	12,2
2n IS-A (tarda)	Femení	3	Sí	Regular	7	9	9	4	1	14,6
2n IS-A (tarda)	Femení	21	Sí	Bona	10	3	1	7	9	18,4
2n IS-A (tarda)	Masculí	25	Sí	Bona	0	11	9	10	0	17,8
2n IS-A (tarda)	Masculí	6	Sí	Bona	4	9	3	13	1	17,6
2n IS-A (tarda)	Femení	19	Sí	Regular	6	11	7	6	0	14,6
2n IS-A (tarda)	Femení	7	Sí	Bona	0	3	9	9	9	22,8
2n IS-A (tarda)	Prefereixo no dir-ho	11	Sí	Bona	0	3	9	17	1	21,2
2n IS-A (tarda)	Femení	18	Sí	Molt bona	2	8	2	6	12	21,6
2n IS-A (tarda)	Femení	16	Sí	Bona	2	2	8	14	4	21,2
2n IS-A (tarda)	Masculí	22	Sí	Bona	0	8	13	8	1	18,4
2n IS-A (tarda)	Femení	20	Sí	Bona	4	7	9	9	1	17,2
2n IS-A (tarda)	Masculí	5	Sí	Regular	4	6	10	9	1	17,4
2n IS-A (tarda)	Masculí	10	Sí	Bona	0	6	16	7	0	17,6
1r IS-A (matí)	Femení	12	Sí	Bona	4	9	9	7	1	16,4
1r IS-A (matí)	Femení	15	No	-	-	-	-	-	-	-
1r IS-B (tarda)	Femení	5	No	-	-	-	-	-	-	-
1r IS-B (tarda)	Femení	18	No	-	-	-	-	-	-	-
1r IS-B (tarda)	Masculí	18	No	-	-	-	-	-	-	-
1r IS-B (tarda)	Femení	14	No	-	-	-	-	-	-	-
2n IS-A (matí)	Masculí	16	No	-	-	-	-	-	-	-
2n IS-A (tarda)	Femení	4	No	-	-	-	-	-	-	-

ANNEX 5 - TAULES GRÀFIQUES

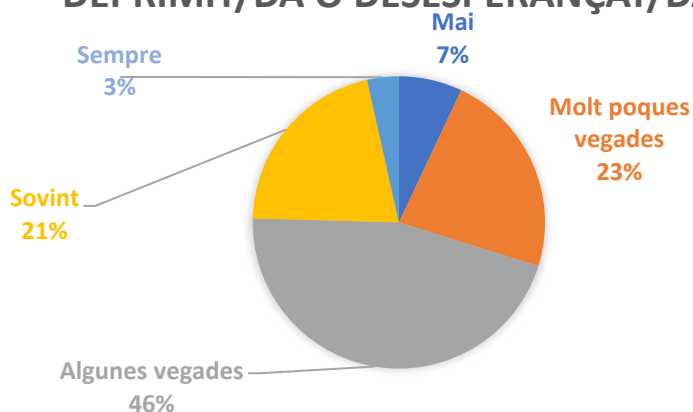
AVALUANT EL MALESTAR EMOCIONAL I LA SALUT MENTAL

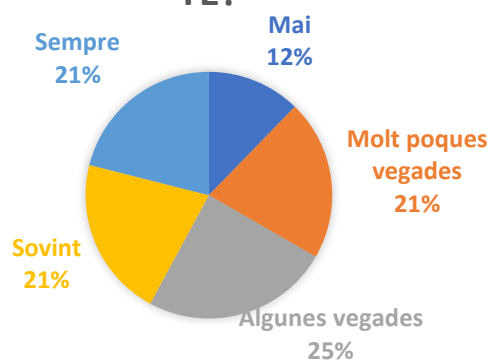
BENESTAR EMOCIONAL

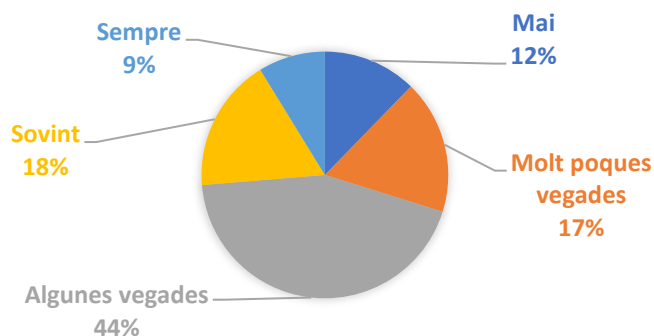
TENS LA SENSACIÓ D'ESTAR DECAIGUT/DA, DEPRIMIT/DA O DESESPERANÇAT/DA?

TENS PROBLEMES PER ADORMIR-TE, ET DESPERTES DURANT LA NIT O ET COSTA LLEVAR- TE?

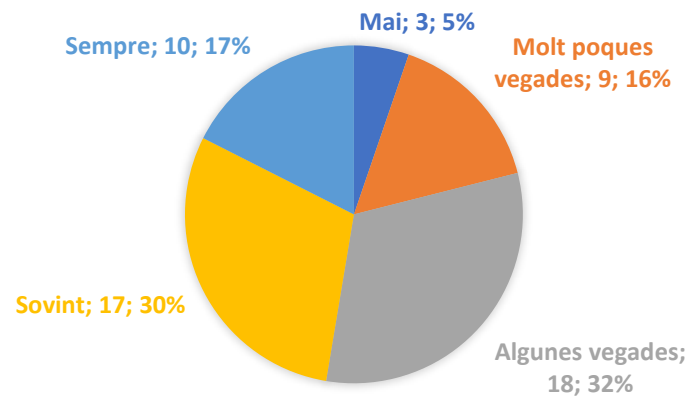

ET SENTIS MALAMENT AMB TU MATEIX/A? (ÉS A DIR, ET SENTIS QUE FRACASSES O SENTIS QUE DECEPS A LA FAMÍLIA O A TU MATEIX/A?)

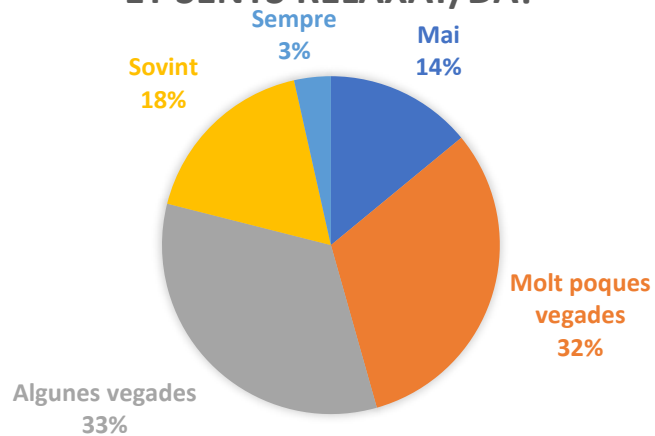

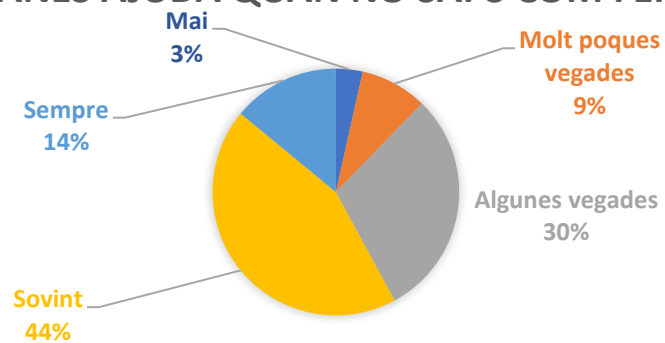
ET SENTS ÚTIL?

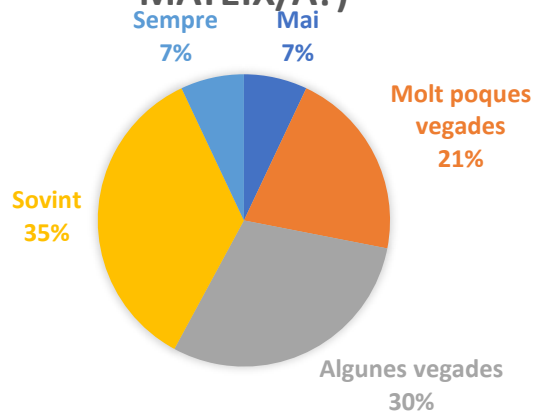
ET SENTS RELAXAT/DA?

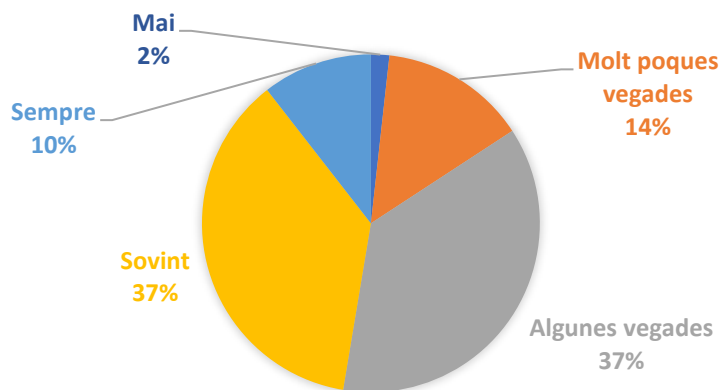
AFRONTES ELS CONFLICTES DE MANERA COL-LABORADORA? (SAPS COM RESOLDRE'LS I/O DEMANES AJUDA QUAN NO SAPS COM FER-HO)

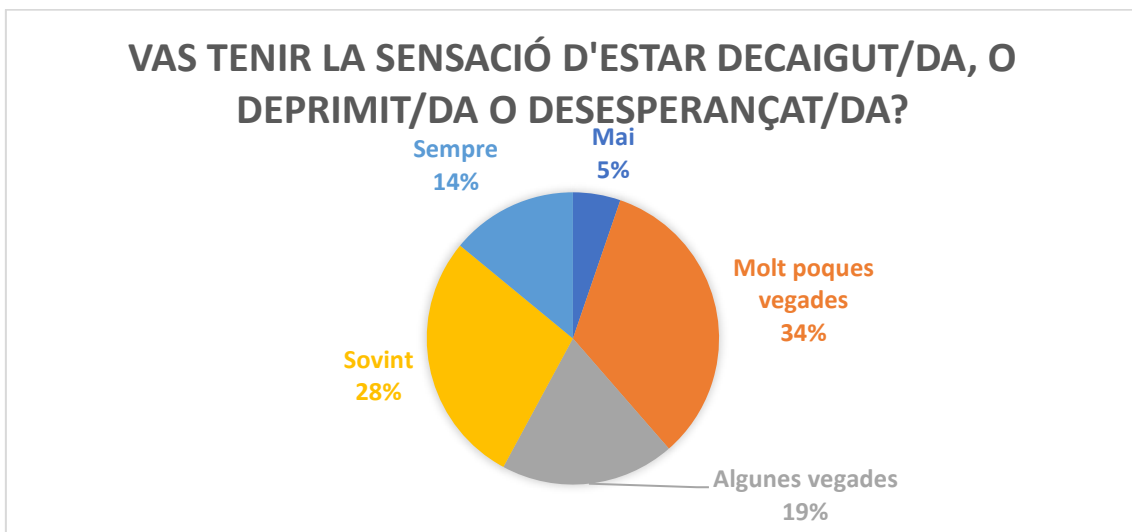
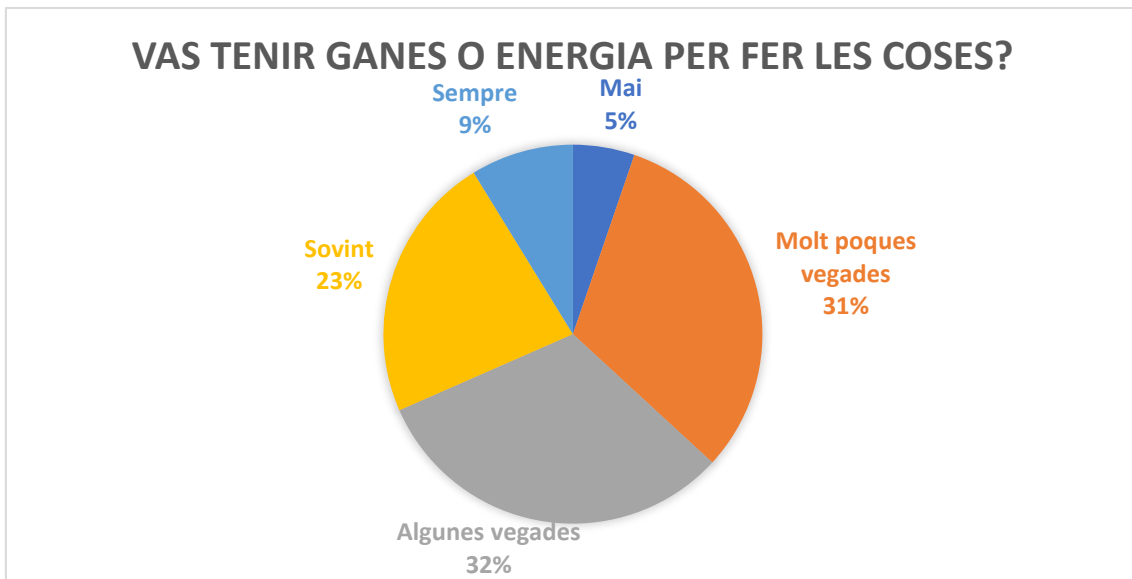
ET SENTS SEGUR/A (AMB CONFIANÇA AMB TU MATEIX/A?)

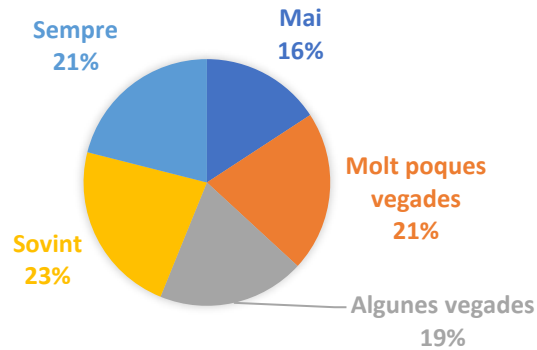
ET SENTS ALEGRE?

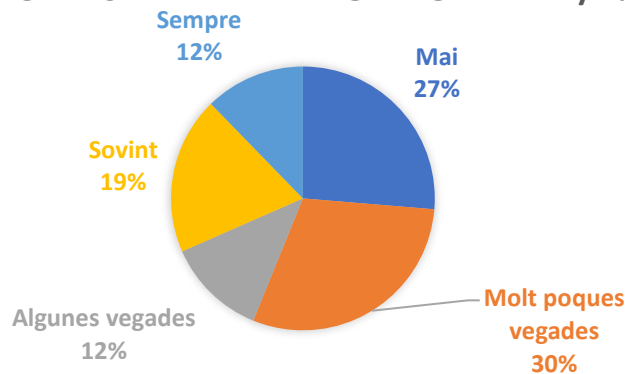
CONFINAMENT

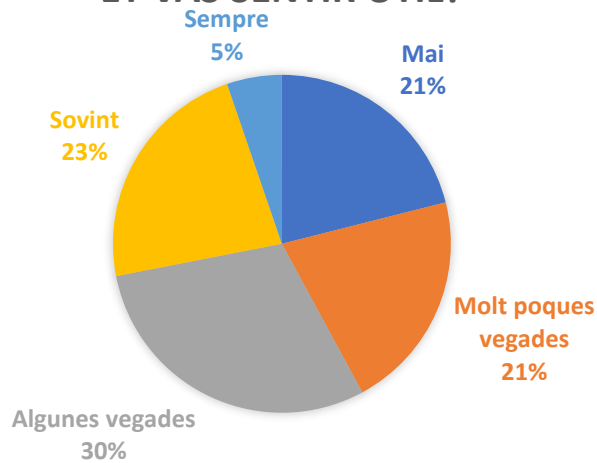
VAS TENIR PROBLEMES PER ADORMIR-TE, ET DESPERTAVES DURANT LA NIT O ET COSTAVA LLEVAR-TE?

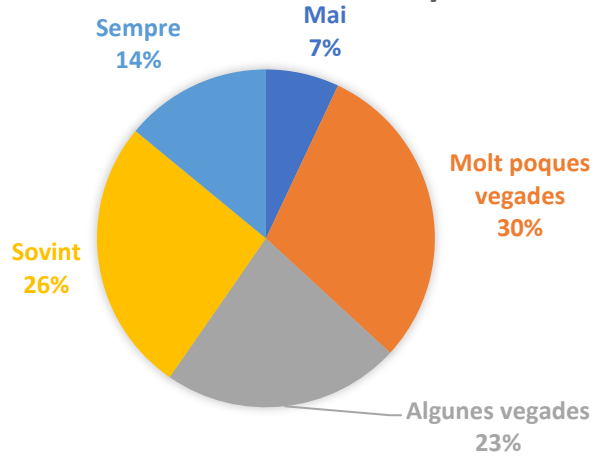
ET VAS SENTIR MALAMENT AMB TU MATEIX/A, O ET VAS SENTIR QUE ERES UN FRACASSAT/DA O VAS SENTIR QUE DECEBIES A LA FAMÍLIA O A TU MATEIX/A?

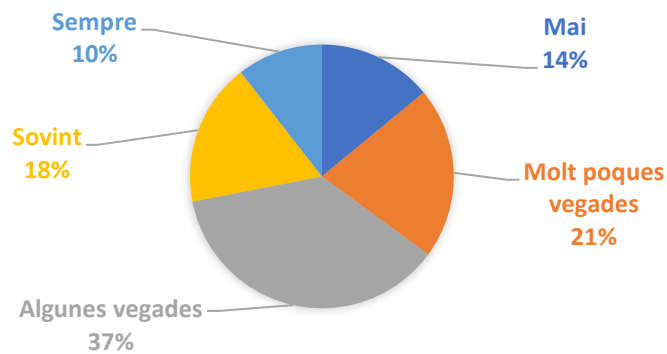
ET VAS SENTIR ÚTIL?

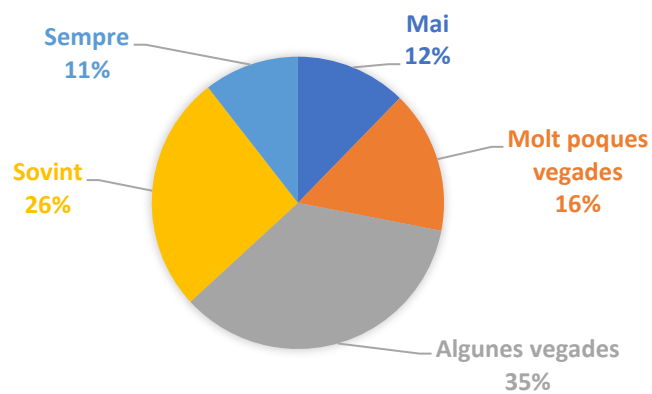
ET VAS SENTIR RELAXAT/DA?

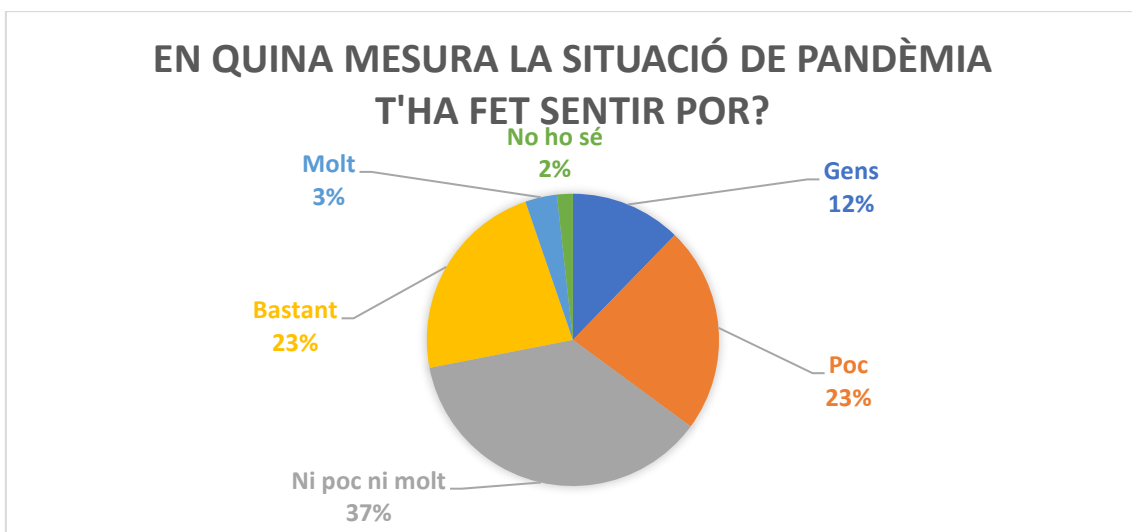
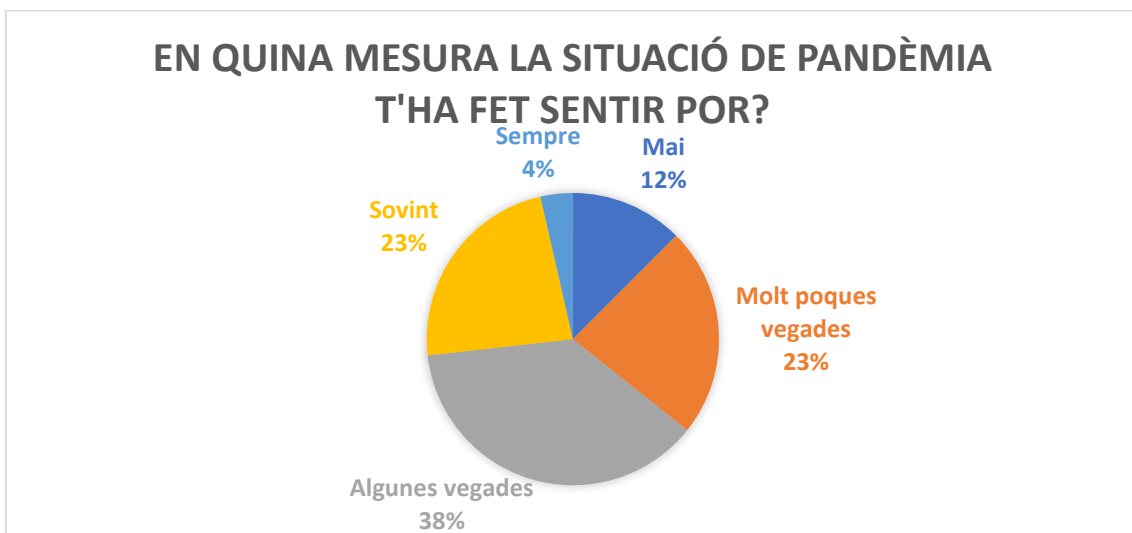
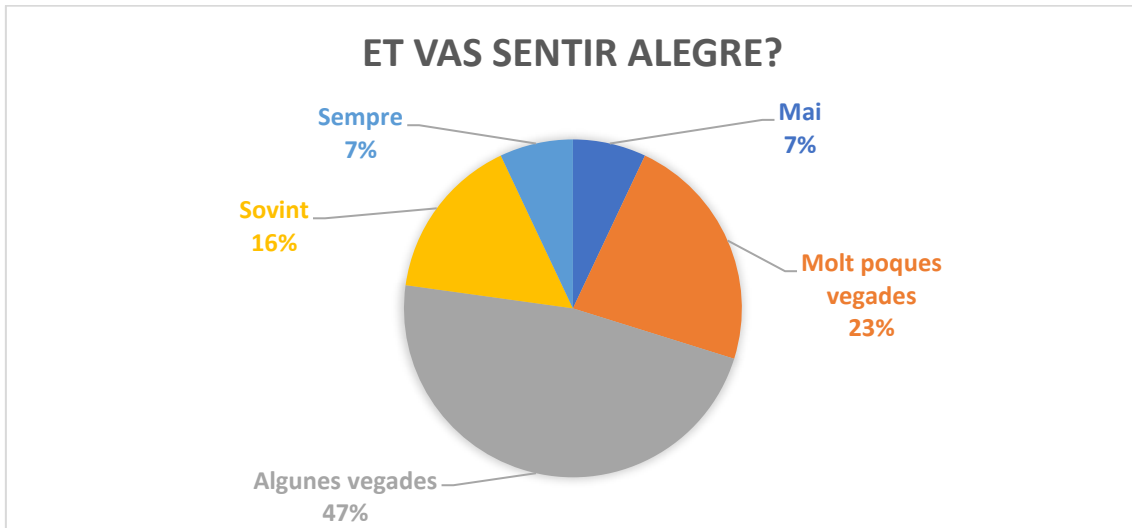

VAS SABER AFRONTAR ELS CONFLICTES DE MANERA COL-LABORADORA? (VAS SABER COM RESOLDRE'LS I/O DEMANAR AJUDA QUAN NO SABIES COM FER-HO)

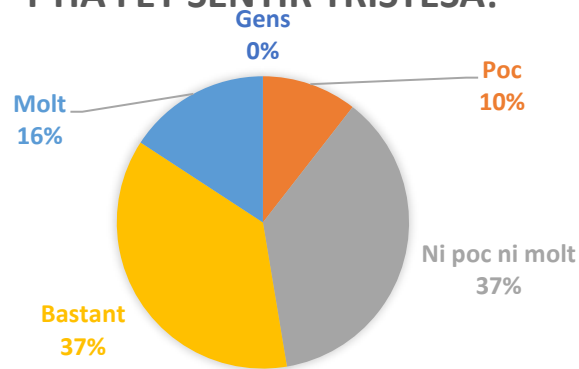

ET VAS SENTIR SEGUR/A (AMB CONFIANÇA AMB TU MATEIX/A?)

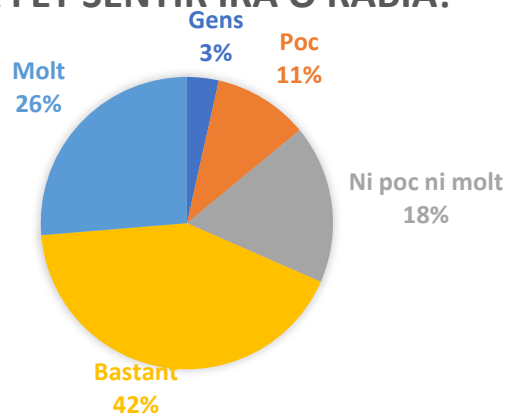

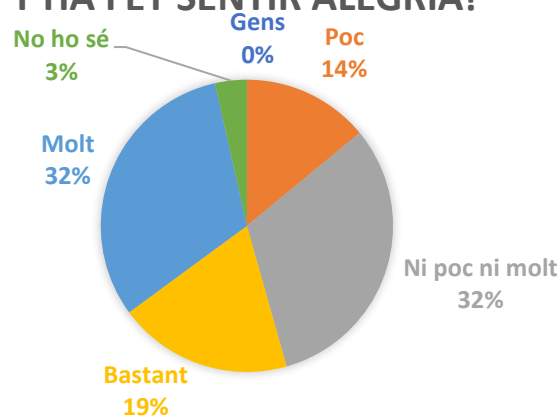
EN QUINA MESURA LA SITUACIÓ DE PANDÈMIA T'HA FET SENTIR TRISTESA?

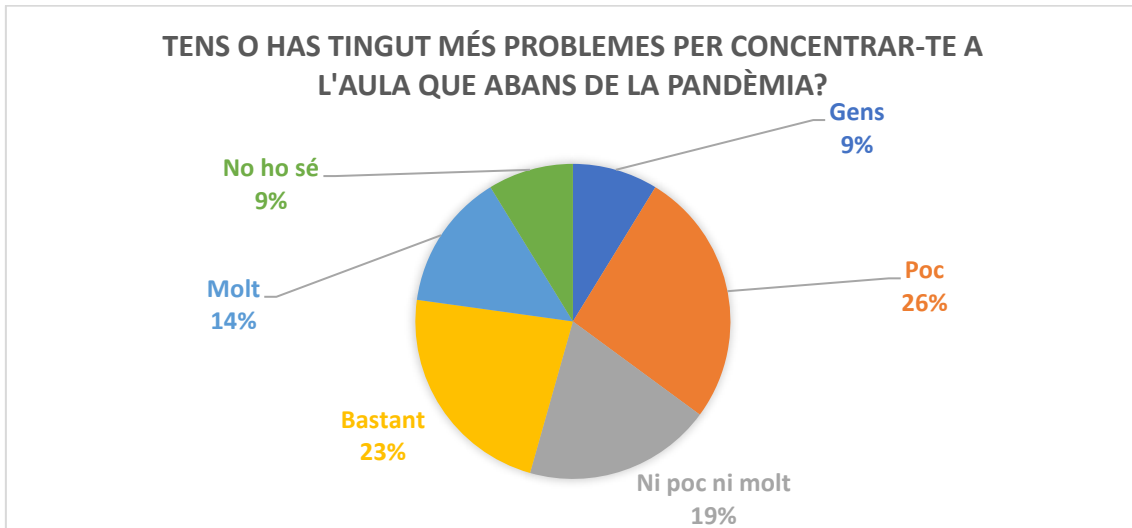

EN QUINA MESURA LA SITUACIÓ DE PANDÈMIA T'HA FET SENTIR IRA O RÀBIA?

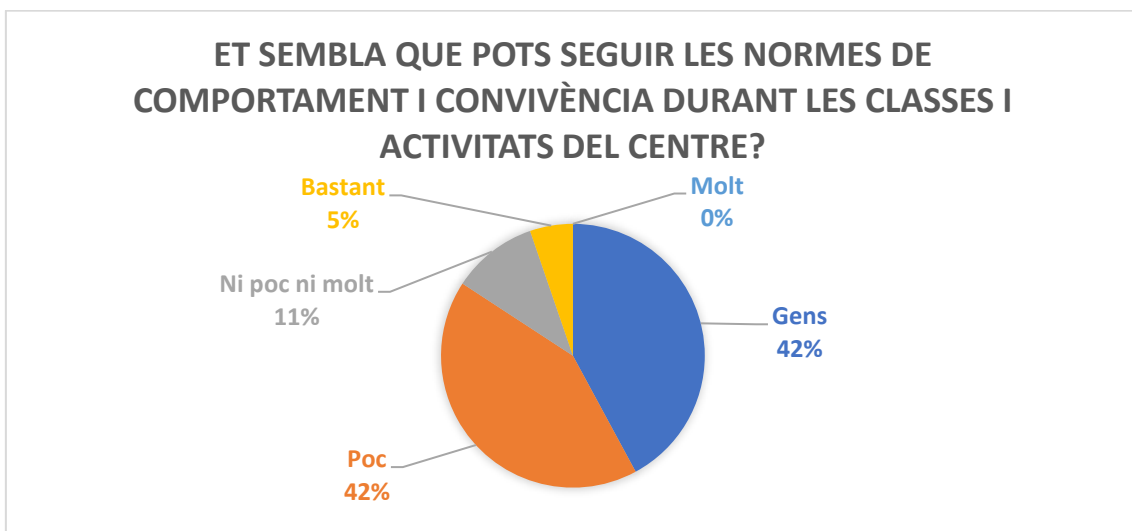

EN QUINA MESURA LA SITUACIÓ DE PANDÈMIA T'HA FET SENTIR ALEGRIA?

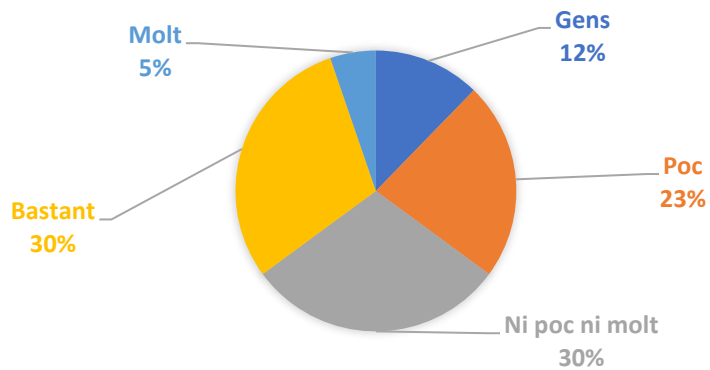

ARA CAL PENSAR EN EL DIA A DIA AL CEIR ARCO VILLARROEL

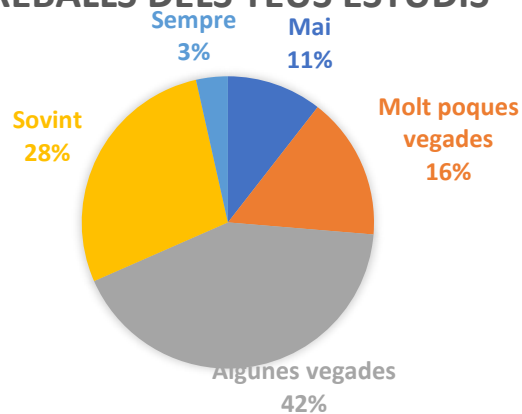

TENS O HAS TINGUT PROBLEMES PER CONCENTRAR-TE AMB ACTIVITATS LÚDIQUES (JUGAR, MIRAR SÈRIES, YOUTUBE, PRACTICAR ESPORTS, TOCAR INSTRUMENTS...)?

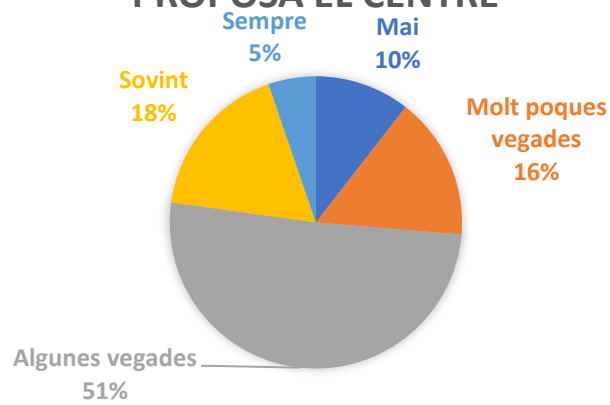

ENTORN ESCOLAR

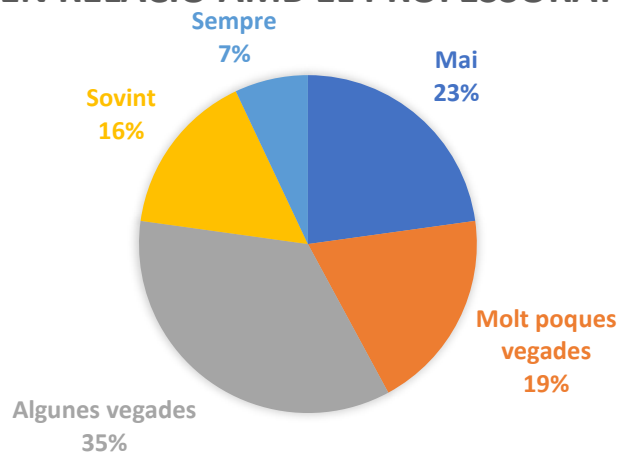
EN LA REALITZACIÓ DE LES TASQUES I ELS TREBALLS DELS TEUS ESTUDIS

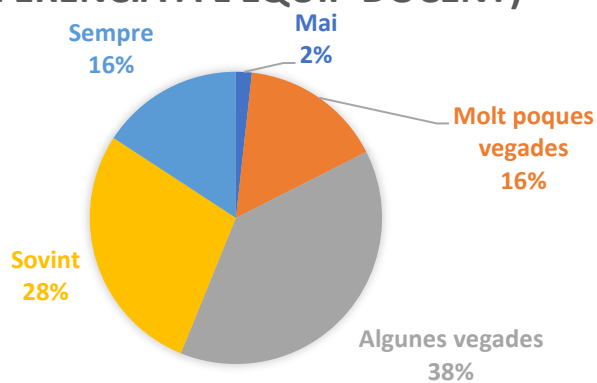
EN LA PARTICIPACIÓ DE LES ACTIVITATS QUE PROPOSA EL CENTRE

EN RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT

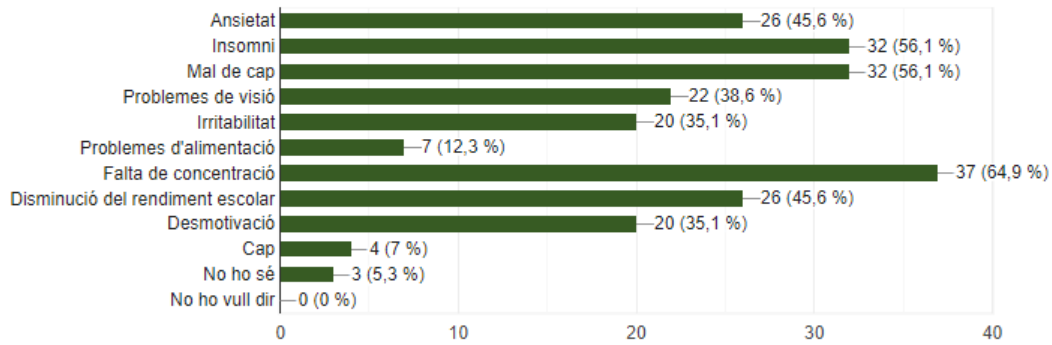
CREUS QUE T'ESCOLTEN AL CENTRE (EN REFERÈNCIA A L'EQUIP DOCENT)

ABÚS I DEPENDÈNCIA

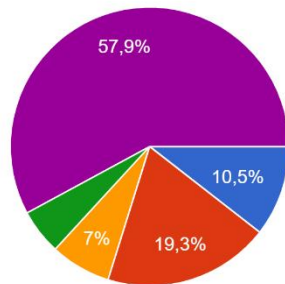
Consideres que passar molt de temps amb els dispositius digitals (mòbils, tauletes, ordinadors...) t'ha provocat alguna d'aquestes situacions?

57 respuestas

Quina de les situacions següents descriu millor el teu comportament respecte al tabac?

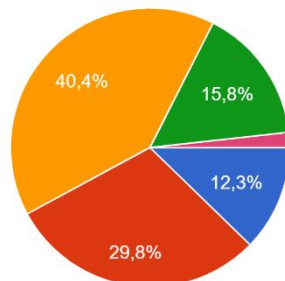
57 respuestas

- No he fumat mai
- Actualment no fumo gens
- Actualment fumo ocasionalment (menys d'1 cigarret al dia)
- Actualment fumo esporàdicament
- Actualment fumo cada dia

Has begut alcohol en els últims 30 dies?

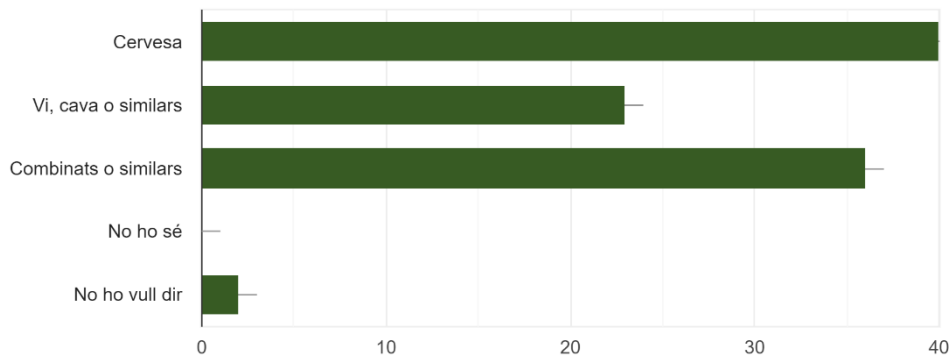
57 respuestas

- Mai
- Esporàdicament
- Ocasionalment (1 o 2 dies a la setmana)
- Sovint (3 o 4 dies a la setmana)
- Diàriament
- No ho sé
- No ho vull dir

Quines begudes alcohòliques has consumit?

52 respuestas

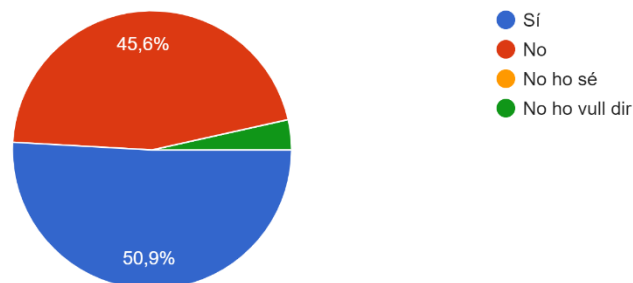
Has pres algun cop cànnabis (haixix o marihuana, "porros") en els últims 30 dies?

57 respuestas

Prens o has pres alguna substància estupefaent?

57 respuestas

ANNEX 6 - ENTREVISTA

Dades personals de l'entrevistada

Nom i cognoms:

Gènere:

Formació i estudis:

Càrrec/s al CEIR:

Activitat laboral prèvia i antiguitat:

Residència:

---

1. Podries dir-me quin nombre d'alumnes ha abandonat els estudis al llarg del curs?
  - 1.1. En cas afirmatiu, quantes persones han deixat els estudis?
  - 1.2. Coneixes els motius pels quals ho han fet? Quins són?
2. Coneixes casos del teu grup que tinguin dificultats per tenir un bon rendiment acadèmic?
  - 2.1. En cas afirmatiu, quants casos coneixes?
3. Consideres que les problemàtiques associades a la salut mental i al malestar emocional afecten al rendiment acadèmic de l'alumnat?
  - 3.1. En cas afirmatiu, com?
4. Les dades de problemàtiques associades a la salut mental i el benestar emocional de la població jove ha augmentat des de l'inici de la pandèmia.
  - 4.1. Consideres que això és cert?
  - 4.2. Com ha afectat la pandèmia en el rendiment acadèmic de l'alumnat?
5. Si haguessis de dir quines són les problemàtiques de salut mental que pateix el teu grup d'alumnes, quines diries que són?
6. Quina/es persona/es són les que acompanyen a l'alumnat quan té dificultats en el seu procés acadèmic?
7. Quina formació tens en quant a les eines per acompanyar a l'alumnat que té dificultats en el seu procés acadèmic?
  - 7.1. Podries explicar com fas aquest acompanyament?

8. De quines mesures disposa el CEIR ARCO Villarroel per atendre a la diversitat de l'alumnat?

8.1. Quines dificultats et trobes en quant a l'acompanyament de l'alumnat amb necessitats educatives especials?

ANNEX 7 - TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTES

Entrevista tutora 1r IS-A: Lourdes Cases

- 1. Bon dia a Lourdes. Primer de tot agrair-te la teva participació en la investigació del meu TFM que va sobre l'impacte de la salut mental en les estudiants del CEIR Arco Villarroel. Com ja t'he explicat una mica sobre què va l'entrevista i quins objectius tinc en la investigació. I si et sembla bé doncs comencem bé. La primera pregunta seria: podries dir-me quin nombre d'alumnes ha abandonat els estudis al llarg del primer curs?**

Dels alumnes de primer any doncs han abandonat el curs. Concretament, són una, dues, tres, quatre, cinc... Cinc. Cinc persones val? Cinc persones els han abandonat i dues persones no els han abandonat, però estan a casa i ara t'explicaré el què. D'aquestes cinc persones que els han abandonat ha sigut per diferents motius. Una perquè amb un inici una o dues amb un inici abans del primer trimestre ja es van adonar que no els agradava i van voler preparar-se a la selectivitat per estudiar altres coses. Mare dues les altres tres persones per motius personals. Concretament, els motius personals eren: una, la seva mare va morir a l'octubre. Per tant, no estava centrada no era el seu moment i va deixar d'estudiar; l'altra, la seva mare estava a la presó denunciada pel seu pare per una situació molt complicada i la noia estava vivint en un CRAE i aleshores la situació la va superar i tampoc va ser el seu moment per estudiar; I la tercera, perquè aquesta noia vivia a qui sola li pagaven els estudis i pagava el seu pare. El seu pare li demanava una independència tant emocional com psicològica que no tenia i va començar a faltar i al final el pare va decidir que no li pagava més els estudis i ja va decidir que ho deixava i es treia el carnet de conduir. Després hi ha dues persones que no venen, però estan a casa i sí que fem un seguiment. Una està ingressada en un centre de salut mental i sí que hem anat fent seguiment i ha anat fent entregues. I l'altra persona està tancada a casa amb una depressió que a vegades sí. Tot es va desencadenar al mes de febrer i es va quedar a casa sense forces de sortir. I jo amb la mare sí que vaig fer un seguiment. Estava en teràpia psicològica, etcètera.

- 2. D'acord, perfecte. Aleshores ara tenint en compte les persones que sí que queden al grup em podries dir alguns casos del grup que tingui dificultats per tenir un bon rendiment acadèmic.**

Dificultats per tenir un bon rendiment? Doncs mira el 50%. Dificultats per manca de constància, per manca d'interès, per mandra... no per un diagnòstic. Hi ha d'altres que sí que tenen un diagnòstic i tenen dificultats d'aprenentatge

diagnosticats. Però als qui no tenen ja hi ha molts nanos que no treballen el que haurien de treballar.

3. Tu consideraries que les problemàtiques associades a la salut mental i el malestar emocional afecten el rendiment acadèmic de l'alumnat directament?

És clar. Directament.

4. I com afecta això?

Doncs afecta que si tu no estàs bé ni psicològicament ni emocionalment tampoc pots mantenir l'atenció. I estudiar és impossible.

5. Perfecte. Aleshores et dono una dada: les problemàtiques associades a la salut mental i el benestar emocional de la població jove com la del CEIR han augmentat des de l'inici de la pandèmia. Tu creus que això és cert en la teva experiència com a docent?

Jo penso que sí que és cert. No crec que abans no existissin. No crec que abans els alumnes no tinguessin un diagnòstic un problema de salut mental sinó que ara es fa més evident. Es diagnostica més i es parla més i aleshores es parla obertament i es parla a classe. Els alumnes no amaguen el seu diagnòstic i aleshores es coneixen els diferents diagnòstics dels alumnes.

6. Val, doncs, seguim. Tu com creus que ha afectat la pandèmia en el rendiment acadèmic de l'alumnat?

A veure. Van haver-hi dos cursos en què el primer curs el primer any de pandèmia tots els alumnes van anar a casa. Per tant, vam fer vam adaptar tot el sistema educatiu a que ells estudiessin des de casa cosa que va facilitar que molts alumnes aprovessin sense tenir realment el nivell. Aleshores nosaltres ara ens estem trobant que arriben alumnes amb un batxillerat aprovat, però sense cap mena d'hàbit d'estudi. Aleshores clar és molt difícil no demanar-los. És molt difícil demanar-los que vinguin a classe cada dia per exemple perquè inclús els alumnes de segon que l'any que ve l'any passat estaven tres dies a casa. Aquest any el primer trimestre se'ls va fer etern haver de venir cada dia a classe. Això per un cantó. I per l'altra la rutina, els hàbits els va canviar totalment i s'han acomodat a estar a casa, em connecto o no em connecto. Estic assegut correcte o no correcte, faig un treball o no el faig i faig un examen amb apunts i que sigui el que déu vulgui.

7. Aleshores anem a passar a una següent pregunta que és si haguessis de dir quines són les problemàtiques de salut mental que pateix el teu grup d'alumnes. Quines diries que són les majoritàries?

Jo ara estava pensant Joan i jo crec que en aquesta classe el cent per cent dels alumnes han anat o van al psicòleg. La majoria estan diagnosticats de depressió i d'ansietat. Aleshores hi ha una altra minoria, però molt significativa que estan diagnosticats o de TCA, o de TLP o de bipolaritat o de psicosi. Tot junt en el mateix grup no? Aleshores cadascú té les seves necessitats. Cadascú té la seva realitat i fem el que podem.

8. Aleshores amb tot això què us trobeu, quina persona o quines persones són les que acompanyen a l'alumnat quan té dificultats en el seu procés acadèmic?

Acompanyen a l'alumnat el tutor i la docent d'aula. Aleshores al ser majors d'edat nosaltres hem de demanar permís si podem parlar amb les famílies. Jo sí que quan el problema és important demano permís per trucar els pares i per poder intervenir de manera igual. D'altres vegades quan el cas és més greu em poso en contacte o es posen en contacte amb el terapeuta del centre on estigui la persona no en el cas d'aquestes dues persones que estan ingressades. Parlo directament amb el terapeuta del centre i amb les famílies.

9. Val, perfecte. Tu com a docent quina formació tens quant a eines per acompanyar a l'alumnat en aquestes dificultats?

Jo sóc mestre d'educació especial. Sóc pedagoga. Sóc logopeda i fa 20 anys que sóc mestre. A més tinc dos fills adolescents que vulguis que no, però la cosa ajuda. Ajuda a empatitzar molt amb la realitat d'aquests nois i les seves famílies.

10. Aleshores, tu com fas aquest acompanyament?

Des de la tutoria i des de la programació d'aula. És a dir un moment. Nosaltres des de la tutoria. Fem una entrevista inicial. El primer dia que coneixes a l'alumne clar, és difícil perquè no coneixes de res. A primer ja vas veient més o menys. Vas temptejant amb preguntes obertes. En aquest moment els alumnes que ja tenen diagnòstic i informe moltes vegades el porten i els que no, o no tenen prou confiança, no. No t'ho porten i ni et diuen res. Aleshores a mesura que passa el trimestre i vas veient i cadascú va mostrant el que està passant. Segueixes fent tutories i vas indagant. I vas preguntant, no? A mesura que et van sortint els diferents temes, doncs actues. Nosaltres a l'aula de primer podem trobar des d'alumnes amb trastorns de salut mental que té dit fins a alumnes amb una intel·ligència límit. I la pregunta és: acaben tots el cicle? La majoria. Per què?

Doncs perquè els acompanyem. Perquè no tot és memorístic. Treballem molt les competències professionals les competències personals. I llavors adaptes molt la programació perquè sigui, no sigui exclusivament memorístic. Si fos exclusivament memorístic quan jo vaig estudiar, aquesta gent la meitat no aprovaria ni trauria el cicle segur. I aleshores treballem molt per projectes. Treballem molt l'aprenentatge servei i moltes activitats en grup de manera que tothom té cabuda a l'aula i pot mostrar la seva intel·ligència a tothom. Tothom és capaç. Tothom té alguna habilitat. D'això es tracta. D'anar-los acompanyant. Sí que és veritat que quan el problema de salut mental és més evident com aquestes persones que estan o ingressades o a casa. Doncs bé potser s'ha de fer un plantejament. Es treuen el curs l'any que ve, etcètera perquè la malaltia, perquè en aquest moment és el primer i s'ha d'intervenir. S'han d'ingressar.

11. Doncs aniríem cap a l'última pregunta ja de l'entrevista que és: quines són les mesures de les quals disposa el CEIR Arco Villarroel per atendre la diversitat de l'alumnat?

Doncs jo crec que una és l'adaptació a les necessitats reals de cada estudiant. Tot i que tenim una programació única tenim la flexibilitat d'adaptar-nos a la realitat d'aquella persona. La persona que està ingressada per un TCA podem anar enviant-li activitats i podem anar fent el seguiment. La persona que no pot venir a totes les classes també ens podem adaptar, fem el seguiment. La persona que té ha de fer un seguiment una teràpia psicològica al matí, se li adapta. Aquell dia ve a la tarda. Hi ha una adaptació més individual a les necessitats de cada.

12. I les dificultats que et trobes quant a l'acompanyament de l'alumnat?

Doncs les hores. Que tenim una hora de tutoria de setmana i 30 alumnes amb cadascú les seves necessitats perquè el que no té un diagnòstic no vol dir que no tingui necessitats. Uns tenen necessitats perquè tenen un diagnòstic de salut mental que ja té dit que jo crec que en aquesta classe són la immensa majoria, però els qui no el tenen també tenen les seves necessitats i potser tenen estrès perquè volen anar a la universitat i perquè no arriben... Jo què sé. Ens trobem també, doncs, molts alumnes o significativament pocs, però molts alumnes que han patit abusos per exemple. Quin diagnòstic tenen? Doncs poder cap, no obstant això, tenen unes necessitats d'acompanyament important. I això és la realitat.

13. I arran d'aquesta última pregunta afegeixo una que seria: tu creus que el CEIR hauria de disposar d'un servei especialitzat per atendre això? Com una psicopedagoga, una psicòloga... Com a recurs creus que podria funcionar?

Sí, nosaltres per poc que podem intentem derivar en l'entorn. El que passa és que com que Secundària postobligatòria no és tan fàcil enviar-los a algun lloc gratuïtament. Bé, potser estaria bé, però aquesta persona no donaria l'abast per poder no... perquè cada vegada és més evident que la salut mental és un tema important. Un equip d'atenció a la diversitat per exemple. Com tenen a primària.

14. Sí perfecte. Ja està Lourdes. Això seria. Moltíssimes gràcies per la teva participació. I un cop hagi acabat amb la investigació et faré arribar els resultats. També a veure quines conclusions traiem de tot això. Moltes gràcies, Lourdes.

Molt bé Joan, gràcies a tu!

Entrevista tutor 1r IS-B: Yago Magallanes

- 1. Bona tarda Yago. Primer de tot agrair-te la teva participació en la investigació del meu TFM que va sobre l'impacte de la salut mental en les estudiants del CEIR Arco Villarroel. Com ja t'he explicat una mica sobre què va l'entrevista i quins objectius tinc en la investigació. I si et sembla bé doncs comencem bé. La primera pregunta seria: podries dir-me quin nombre d'alumnes ha abandonat els estudis al llarg del primer curs?**

Doncs mira Joan més o menys uns 8-9 alumnes. Ara que ho tinc així fresc. Uns 9-10 alumnes han abandonat durant el transcurs d'aquest primer curs.

- 2. I els motius pels quals han abandonat els estudis els coneixes?**

Doncs mira crec que hi ha motius diversos. És gent que quan comença, pensa que molta gent arriba al cicle tenint una expectativa d'integració social. Després no acaba sent el que la persona ho vol. També s'apunten aquí perquè no han entrat encara selectivitat i llavors tenen plaça a la universitat. Per tant, els motius són molt diversos. La gran majoria sí que és veritat que tenen una expectativa de què serà més fàcil. No requerirà tant d'esforç i a poc a poc no veus com la gent es va perdent, perdent motivació perquè veu que no és allò que esperava o que no es veu capacitada per fer aquesta feina que sembla fàcil. Però no ho és gens.

- 3. Tu coneixes casos del teu grup que tinguin dificultats per tenir un bon rendiment acadèmic?**

Si, a veure. Jo crec que tots hi ha molta gent dins del grup que tenen dificultats a seguir el rendiment. Però, potser perquè no estem acostumats. Tenim la sort els cicles formatius que tenim dos perfils molt diferenciats: aquella gent que ve de batxillerat i la gent que ve de cicles formatius. La gent que passa d'un cicle formatiu que potser no té tanta experiència amb treballs molt grans o esforçar-se més perquè ha passat per un cicle mig és més fàcil. Potser tenen uns hàbits. Són molt bons en pràctica però potser els hi falta hàbits d'estudi. En canvi potser els de batxillerat que estan més acostumats a una teoria passa a la pràctica... fem més treballs, més pràctics els hi costa més. També és veritat que l'exigència que porta el cicle jo crec que tothom de sobte els costa encaixar-ho en la seva vida. Però podríem dir que tots, o sigui, al final van rendint acadèmicament. Potser hi ha perfils que els costa més perquè en situacions a casa o perquè han de treballar i d'estudiar i això dificulta molt el perfil. Tinguem en compte que el perfil de tarda és un alumnat que sovint és més adult que el perfil de matí i que en molts casos estan treballant amb situacions i càrregues emocionals prou potents que fan que el seu rendiment acadèmic es vegi afectat òbviament.

4. Perfecte. I aleshores, tu consideres que les problemàtiques associades a la salut mental i el malestar emocional afecten el rendiment acadèmic de l'alumnat?

Sens dubte. Al final si jo tinc una preocupació serà molt difícil que em pugui centrar els meus estudis i la meva prioritat seria una altra. En el meu cas dins la meva tutoria tinc tots moltes diverses amb alumnat amb situacions complicades de vida perquè també jo crec que forma part també del perfil d'integradora social. És gent que han viscut de prop situacions difícils a la vida o que tenen algú molt a prop amb un problema ludopatia o han viscut a prop una situació d'abusos. O resulta que tinc a ma iaia que té un problema d'Alzheimer. Hi ha gent que per història de vida ha tingut contacte amb el sector amb el que treballarà a nivell personal que segurament això els estigui afectant encara a dia d'avui en el seu rendiment acadèmic perquè potser hem de fer un procés terapèutic perquè potser estan en aquest procés terapèutic. Tinc un alumne que està en un procés terapèutic per desintoxicació a consum. Això afecta la seva vida òbviament. Llavors el fet de tindre aquestes motxilles i tindre aquestes preocupacions òbviament afecten el seu rendiment acadèmic.

5. Val, perfecte. I ara apporto una dada que és: les dades de problemàtiques associades a la salut mental i el benestar emocional de la població jove com la del CEIR ha augmentat molt des de la pandèmia. Tu creus que això és cert?

Jo crec que sí. Inevitablement és. Es veu. Detectes a l'aula com de sobte hi ha molts més joves amb depressió o moltes més joves amb depressió. Hi ha molta situació de problemes en situació de salut mental, depressions i coses. Bé jo crec que abans jo almenys de la meva època no. Jo no tenia companys de classe potser que tinguessin depressió i ara dos o tres alumnes en tens, tens algun amb atacs d'ansietat molts propis de l'edat. També hi ha temes d'autoestima d'angoixes que fan que amb l'esclat de la pandèmia ens hàgim tornat en certes situacions més individualistes. Han tingut durant dos anys connexions molt més superficials a través de xarxes i això fa que no tinguin gent a l'entorn on puguin explicar els seus malestars dificulten la gestió de l'angoixa, la frustració, la falta d'expectativa. No, no oblidem que és una és una generació de joves que venen d'una situació que hem vist escoltar parlar d'una crisi econòmica. Han vist una situació de pandèmia que ningú s'esperava i ara estan en una situació amb una guerra a Ucraïna que també els afecta i que el món està canviant. Passen moltes coses. La sensació d'estabilitat no existeix. Llavors haver d'adaptar-se en una societat on ja no existeix la paraula estabilitat on tot canvia molt ràpid i on se'ls demana que adaptació a adaptació d'una persona jove a un món adult. A quin món adult els estem demanant aquesta adaptació? Afecta en el seu benestar emocional, els missatges que arriben a través de xarxes, a través de les notícies... Ja no hi ha notícies positives i això crea angoixa en l'alumnat.

6. Val, perfecte. Si tu haguessis de dir quines són les problemàtiques de salut mental que pateix el teu grup d'alumnes, quines diries que són?

Depressió. Angoixa. Trastorns d'alimentació. Hi ha un consum actiu segur. Em refereixo al consum actiu a consum actiu de substàncies siguin l'alcohol o altres estupefaents.

7. Val, genial, molt bé. Doncs ara passàriem a una part més com del rol de la tutoria i de l'equip docent. La pregunta és la següent: quina o quines persones són les que acompanyen a l'alumnat quan aquest té dificultats en el seu procés acadèmic?

Potser jo mateix com a tutor, com a referent immediat. Qualsevol dels docents, de les docents millor dit perquè són més dones que profes. Però qualsevol les meves companyes fan plans individualitzats, fan un seguiment. Si treballem molt des de la proximitat i des d'entendre que a cada alumne i llavors això fa que cada docent des del seu mòdul vetlli pel seguiment del seu alumnat. Intentar entendre les causes ètiques de tothom i ser flexibles. Això sí no es porta a la Junta d'Avaluació, a les reunions de l'equip docent per veure si hi ha alguna dificultat de seguiment de problemàtica. Poder individualitzar aquest cas en cas que sigui necessari fer li una adaptació curricular o ja veiem que el nivell potser no està, però sí, la meva feina també com a tutor. És aquest procés de veure com està d'oferir aquest suport i traspasar aquests neguits a la junta per veure de quina manera ho podem solucionar.

8. Val, perfecte. I tu, com a tutor, quina formació tens quant a les eines per acompanyar a l'alumnat que té dificultats en el seu procés acadèmic?

Jo com a docent la meva formació de base jo sóc animador sociocultural i educador social. Aleshores he treballat en diferents contextos ja siguin CRAE, presons o pisos de joves extutelats que fan que la meva experiència com a educador d'acompanyament socio-emocional em serveixin aquí i , per tant, a les tutories. I ja treballo sigui amb el "dixit" o amb eines perquè puguin canalitzar les emocions perquè potser passa de la teoria al cap. Ja sigui per un procés de passar de "La Razón al corazón. Es muy difícil" Intentar utilitzar altres eines en l'acompanyament tutorial com això com jocs o coses que els permetin no pensar tant des del cap sinó més des de l'emoció. Per tant, fer aquest acompanyament des del tu a tu, des de la conversa intentant també fer-los veure que la meva funció com a tutor és ser present estar amb ells. Òbviament, això els hi dic sempre també que jo sóc a la meva feina, també és defensar-los una mica davant de la resta de profes i que soc el seu referent i que si hi ha algun neguit òbviament el portaré junta. Molt del tu a tu molt de tirar conversa. I des de la coherència. Jo

crec que la coherència en aquestes edats és superimportant. Llavors oferir una escolta activa, que vegin que estàs present que els hi preguntes coses i que si t'han dit fa dos dies que tenien una entrevista o jo què sé què... com fer ho, envia un correu o un seguiment per conèixer els detalls i veure que estàs present i que els per tu tenen una importància. Reforçar tot allò que tenen que és magnífic i que poden portar i aportar al grup i també acompanyar en allò que han de poder millorar en el seu procés. A més aquí des del centre s'està fent també des d'enguany tot el tema del IPOP que és l'informe personal d'orientació professional que això també és una eina que facilita anar acompanyant des d'una forma més indicada o més guiada a nivell institucional aquest acompanyament.

9. Perfecte. Doncs aniríem entrant en una de les últimes preguntes de l'entrevista que és: de quines mesures disposa el CEIR Arco Villarroel per atendre a la diversitat de l'alumnat?

Jo crec que és la mesura que és l'atenció individualitzada. Tot i tenir 30 alumnes a cada grup, intentem el màxim conèixer-los i atendre'ls per qui són. Tot i que tu al final estàs valorant la competència professional i els estàs formant per ser futurs professionals com a integradores socials, l'important és entendre que cadascú d'ells pot. No és senzill. La nota no és tan important, sinó l'aprenentatge, el procés. Llavors atendre's a cadascú. No tracto tothom per igual. Sí, però hi ha una part d'individualització, de saber que "con esta persona necesita más unos límites. La otra necesita más que de otra manera". Conèixer-los i saber que cadascun d'ells són persones diferents i necessiten acompanyaments diferents. Sí. Jo crec que l'eina és la individualització i també l'equip docent. Saber que tens companys amb més experiència i a mi m'està passant això en aquest cas poder explicar un cas a un company i veure com tractar-lo també és molt important. La coordinació també ens dóna suport a l'equip quan ho necessitem i crec que això i crec que la mesura és la visibilitat.

10. Perfecte. Doncs aniríem entrant en una de les últimes preguntes de l'entrevista que és: de quines mesures disposa el CEIR Arco Villarroel per atendre a la diversitat de l'alumnat?

És a dir no tenir temps clar. Pensa que fem vint-i-quatre hores lectives i sis hores de preparació. Tens una hora de tutoria. Jo a una tutoria època tindrà dos alumnes per setmana. Això dificulta molt el que jo pugui fer i al final m'encantaria poder tindre més temps per fer. Sí que és veritat que en alguns mòduls tenim un suport on pots. Aquest procés suport pot oferir una atenció més digitalitzada a l'alumnat que ho necessita però en altres no perquè caràcter pràctic no necessita. Per tant en aquells mòduls on estic sol i no hi tinc trenta alumnes i haig de seguir donant una classe. Doncs no tinc tot el temps. Potser que m'agradaria un any per pensar una estratègia única per a aquella persona que adapta una activitat o bé per dedicar li el temps a classe que pot ser triar 20

minuts perquè li pogués explicar tot una altra vegada i malauradament no ho puc fer. Jo crec que la major dificultat és el temps de poder dedicar l'hi.

11. Per tant, quines són les dificultats amb les quals tu et trobes a l'hora d'acompanyar l'alumnat amb necessitats educatives especials?

El temps, és a dir no tenir temps clar. Pensa que fem vint i quatre hores lectives i sis hores de preparació. Tens una hora de tutoria. Jo en una hora de tutoria puc atendre a dos alumnes per setmana. Això dificulta molt el que jo pugui fer i al final m'encantaria poder tenir més temps per fer. Sí que és veritat que en alguns mòduls tenim un suport on pots. Aquest profe de suport pot oferir una atenció més individualitzada a l'alumnat que ho necessita, però en altres no perquè caràcter pràctic no necessita. Per tant, en aquells mòduls on estic sol i tinc trenta alumnes i haig de seguir donant una classe, doncs no tinc tot el temps que potser m'agradaria per pensar una estratègia única per a aquella persona que s'adapta una activitat o bé per dedicar-li el temps a classe que pot ser necessària 20 minuts perquè li pogués explicar tot una altra vegada i malauradament no ho puc fer. Jo crec que la major dificultat és el temps de poder dedicar-l'hi.

12. També se m'està plantejant una última pregunta en aquesta entrevista que és: què podria fer el CEIR amb tot això?

Crec que en general tal com està la situació tot i que per exemple abans em preguntaves el tema de les eines, no? Com oferir aquest acompanyament? Jo quan veig que hi ha un cas que se'm desborda i que ja no forma part de "mi límite" com a "educa"... També és veritat que a vegades em surt la vena educador com a docent quan faig la tutoria, però derivo molt o a "Aquí t'escoltem" o consulta que són els projectes de l'Ajuntament de Barcelona que ofereixen de forma gratuïta acompanyament psicològic. Perquè hi ha coses que no em pertanyen com a docent. Jo crec que avui en dia les escoles haurien de tenir psicòlegs i educadors. Jo com a educador aquí que veig que treballa com a educador. Sí crec que falten educadors psicòlegs equips interdisciplinars.

Un equip psicopedagògic que jo crec que hauria d'estar format per això, per educadors i psicòlegs perquè ja tenim una pedagoga que s'encarrega, la Mariona, a més d'orientació. Jo crec que hi ha coses que han de poder explicar al psicòleg del centre perquè a l'hora de fer el seguiment sigui clar... jo amb la psicòloga de consulta no tinc contacte. Si fos la psicòloga del centre a l'hora de supervisar casos és més fàcil entendre. Molts joves tenim que estan en teràpies o que ens diuen que tenen situacions de "hoy no puedo venir porque estoy en terapia". Però és clar jo no tinc contacte... si potser tingués contacte amb aquest psicòleg a l'hora d'entendre el procés d'aquest jove o d'aquesta jove, podríem individualitzar millor el cas, podríem entendre i oferir un acompanyament integral a l'alumnat. Jo crec que l'alumnat avui en dia necessita un acompanyament

integral. Ens venen joves amb moltes carències emocionals amb molts problemes emocionals, sobretot això, de gestió de la frustració, de l'angoixa, a l'expectativa, a la tolerància, a la frustració... Són persones de 18 anys, 18 o 19 o 20, però que necessiten. Em sorprèn que de vegades i també necessiten més un amic o algú amb qui parlar que un docent, i aleshores està explicant coses a tu que potser seria més necessari explicar en un altre context, o bé, jo crec que és necessari l'escolta. Però també és veritat que és de cicle superior. Això fa que no puguis, o sigui, triar una línia que no pots traspasar i que et poden explicar també el que volen. I això també hem de ser conscients que a vegades jugues amb la informació que tens que no sempre és el que t'agradaria saber però poder entendre la casuística d'aquella persona en aquell moment.

13. Genial, doncs. Moltíssimes gràcies, Yago. Jo quan hagi acabat amb la investigació et faré arribar els resultats i a veure què en traiem de tot això i veure si realment aquesta salut mental i el malestar emocional està afectant al rendiment acadèmic escolar.

A tu. Moltes gràcies a tu, Joan!

Entrevista tutora 2n IS-A: Ana Cler

- 1. Bon dia a Ana. Primer de tot agrair-te la teva participació en la investigació del meu TFM que va sobre l'impacte de la salut mental en les estudiants del CEIR Arco Villarroel. Com ja t'he explicat una mica sobre què va l'entrevista i quins objectius tinc en la investigació. I si et sembla bé doncs comencem bé. La primera pregunta seria: podries dir-me quin nombre d'alumnes ha abandonat els estudis al llarg del primer curs?**

Al llarg d'aquest curs abandonar dues persones i partir-se el curs oficialment una, sí. Va haver hi una que va estar pensant, però no, encara no se l'ha partit. Tot sigui que segons resultats faci alguna cosa.

- 2. I els motius pels quals han abandonat els estudis els coneixes.**

En principi les dues persones van ser per tema laboral. Perquè es van adonar que no podien en tot i una perquè no podia. I l'altra perquè li va sorgir anar-se'n a un treball a Londres i va decidir deixar-ho tot per fer un any de canvi.

- 3. Tu coneixes casos del teu grup que tinguin dificultats per tenir un bon rendiment acadèmic?**

Jo et diria que per tenir dificultats plantejarien si no és el cent per cent. Un 90 % dels casos plantejarien dificultats.

- 4. Perfecte. 90 % dels casos. I aleshores, tu consideres que les problemàtiques associades a la salut mental i el malestar emocional afecten el rendiment acadèmic de l'alumnat?**

D'aquest 90%, et diria que un 80 % les causes són o perquè hi ha diagnòstic o per causes bé trastorns mentals no diagnosticats o causes emocionals.

- 5. I com afecten aquestes aquestes problemàtiques de salut mental i malestar emocional?**

Sobretot pel que fa al fet d'atenció. Vull dir de mantenir l'atenció de no estar pel que hem d'estar, tot el que és percepció, atenció dispersa. També pel que fa al raonament i molts pensaments d'aquests reiteratius, distraccions cognitives, també. Bé una mica seria la conseqüència de la manca d'atenció i que no poden estar a l'aula o a l'assignatura al mòdul més de 30 minuts atenent el que s'està fent.

- 6. Val, perfecte. I ara apporto una dada que és: les dades de problemàtiques associades a la salut mental i el benestar emocional**

de la població jove com la del CEIR ha augmentat molt des de la pandèmia. Tu creus que això és cert?

Jo crec que augmentat no, que ja estava. L'únic és que ara som més conscients perquè es parla més a l'aula i perquè potser a casa degut al confinament s'han adonat del que hi havia. No eren conscients i tanta convivència, doncs ha estat una mica el motiu aquest d'adonar-se'n de la problemàtica que hi havia.

7. I aleshores tu com creus que ha afectat la pandèmia en el rendiment acadèmic de l'alumnat.

Per part del sistema, ens hem equivocat. Hem atès més el que era la problemàtica emocional que comportava la pandèmia. Hem estat més per com se sentia en aquell moment i abordar els temes en aquell moment emocionalment com estaven i hem deixat a banda els resultats acadèmics és una mica... no diré que s'ha regalat, però ha baixat molt els resultats acadèmics i el nivell acadèmic. I aleshores clar això ha repercutit en què els anys a posteriori ara el que ens trobem és gent que no tenen bé cap mètode d'estudi. La paciència no existeix en tot, ho volen tot ara... Bé amb moltes mancances per dur a terme el curs...

8. Val, perfecte. Si tu haguessis de dir quines són les problemàtiques de salut mental que pateix el teu grup d'alumnes, quines diries que són?

Número 1. És tot el que és ansietat. Home després també depressió hi ha algun trastorn específic de TLP. Possibles brots psicòtics. I després molts d'ells també deriven per consum addiccions o experiències viscudes.

9. Val, genial, molt bé. Doncs ara passaríem a una part més com del rol de la tutoria i de l'equip docent. La pregunta és la següent: quina o quines persones són les que acompanyen a l'alumnat quan aquest té dificultats en el seu procés acadèmic?

Primerament, el tutor tot i que crec que no hi ha massa temps per fer-ho bé. És a dir s'arriba on s'arriba és tutor i després també cada professor de cada mòdul. S'intenta també coordinar a través de les reunions de departament. Si s'ha de conversar d'algun tema important pel que fa a problemàtiques. Després clar si l'alumne ens deixa es parla amb els pares i hi pares si també ens deixen parlar si cal i si es fa seguiment psicològic.

10. Val, perfecte. I tu, com a tutora, quina formació tens quant a les eines per acompanyar a l'alumnat que té dificultats en el seu procés acadèmic?

Específic cap. És a dir jo soc mestre d'educació especial i logopeda . És a dir pel que fa a tasques d'aprenentatge podria, però pel que fa a trastorns de salut mental poca cosa.

11. Perfecte. I tu em podries explicar com a tutora com fas aquest seguiment i aquest acompanyament de l'alumnat que es troba amb dificultats?

Home primerament es faria arran de les sessions de tutoria. El que passa és que les sessions de tutoria són grupals. Per tant, després es fa una tutoria individual i individualitzada. Una al trimestre. Que passa que et trobes amb nens i nenes que sí que t'expliquen la seva problemàtica sense cap... bé, clarament i d'altres que no volen parlar. I aquí és on jo em trobo amb dificultats perquè clar jo si no volen tractar el tema puc intentar extreure informació , però si anomenar tampoc rasco perquè entenc que també són majors d'edat i és decisió pròpia tractar o abordar el tema.

12. Perfecte. Doncs aniríem entrant en una de les últimes preguntes de l'entrevista que és: de quines mesures disposa el CEIR Arco Villarroel per atendre a la diversitat de l'alumnat?

Mesures com a tal, cap. És a dir, es fa això. S'intenta fer el que es pot arran de tutoria i gràcies als professors de mòduls. Per això jo crec que seria necessari un... bé no sé si un departament un servei específic per abordar aquests temes sobretot perquè cada dia ens trobem més i cada any va més. I jo diria que any. D'un curs a un altre el millor si tenia cinc a l'aula, ara tinc 20. A l'aula amb algun tipus de dificultat o trastorn mental o dificultats per poder seguir el ritme acadèmic i els resultats.

13. Per tant, quines són les dificultats amb les quals tu et trobes a l'hora d'acompanyar l'alumnat amb necessitats educatives especials?

Mira des de la problemàtica seria que s'han de fer moltes adaptacions que nosaltres si no hi ha un informe o un diagnòstic oficial no podem fer-ho. I a més si tampoc ho demana l'alumnat tampoc ho podem fer. I aleshores si no hi ha adaptació han de seguir el ritme ordinari de la classe, primera dificultat. Perquè hi ha molts d'ells que no poden continuar el ritme després. Problemàtica també pel que fa a per exemple els treballs vale? Solen ser alumnat que amb la resta d'alumnes al principi molt bé , però després si volen nota o bé ho consideren que no fan res no s'adapten i el que fan és aïllar aquell alumne. Sobretot no continua el ritme i després es veuen els veus desplaçats sobretot d'un primer curs a un segon, es nota molt.

14. També se m'està plantejant una última pregunta en aquesta entrevista que és: què podria fer el CEIR amb tot això?

Creació d'un servei. Un servei. No una única persona i no un psicopedagog, sinó un servei perquè el millor psicopedagog pot tractar els temes més de rendiment acadèmic de resultats acadèmics, per què no segueix el ritme o què podem fer per a que millori. Però jo trobo que per exemple un psicòleg per a tot el que és trastorns mentals un psicòleg és súper necessari, és a dir, tant per donar-nos a nosaltres com a tutors o professors, recursos, vale? Com per exemple com jo he d'actuar davant d'un brot psicòtic per exemple què haig de fer? O com haig de reconduir el grup? I l'alumne que ho està patint... com també per fer un seguiment a aquest alumnat. I famílies perquè ens trobem també amb famílies que sí que és veritat que fan un bon seguiment dels seus fills. Una mica això.

15. Genial, doncs. Moltíssimes gràcies, Ana. Jo en quan hagi acabat amb la investigació et faré arribar els resultats i a veure què en traiem de tot això.

Perfecte, gràcies!

Entrevista tutora 2n IS-B: Mariona Isarte

- 1. Bona tarda Mariona. Primer de tot agrair-te la teva participació en la investigació del meu TFM que va sobre l'impacte de la salut mental en les estudiants del CEIR Arco Villarroel. Com ja t'he explicat una mica sobre què va l'entrevista i quins objectius tinc en la investigació. I si et sembla bé doncs comencem bé. La primera pregunta seria: podries dir-me quin nombre d'alumnes ha abandonat els estudis al llarg del primer curs?**

De la meva tutoria que hagin abandonat no hi cap , però sí que hi ha un cas d'absentisme que suspèn assignatures per no venir a classe directament.

- 2. I els motius pels quals han abandonat els estudis els coneixes?**

No se m'ha obert molt tampoc aquesta noia però li he preguntat alguna vegada què li passa com està i tal i m'ha deixat entreveure que no està molt bé i que està anant a l'Eskolta'm. Si Eskolta'm, però, clar que hi ha el problema que li donen hora una vegada cada mes o més. I li vaig donar un altre recurs que es diu Umbral que són psicòlegs com una ONG de psicòlegs. Però no tinc constància que hagi anat ni res. No ho sé.

- 3. Tu coneixes casos del teu grup que tinguin dificultats per tenir un bon rendiment acadèmic?**

Sí sí. I són dos segur. Tres, quatre cinc... dels quals són la meva tutoria. 20 i 22 posa. 5 de 22. Cosa així. Una de les causes que no sé si apareixerà després d'aquesta pregunta és el consum actiu que jo sàpiga del cànnabis.

Dos segur. Dos segur. I el que tu deies sí crec que sí que la salut mental i el malestar emocional afecta el rendiment acadèmic.

- 4. Perfecte. I aleshores, tu consideres que les problemàtiques associades a la salut mental i el malestar emocional afecten el rendiment acadèmic de l'alumnat?**

Sí totalment.

- 5. I com afecten aquests aquestes problemàtiques de salut mental i malestar emocional?**

Com? En temes de què els costa molt prestar atenció. Això s'ha notat molt. Irritabilitat també. Mal humor, apatia, falta d'interès i falta de motivació, vincles sans dins del grup això en general. Tot això al final afecta com estan al centre i si estudien o tenen ganes d'estudiar. Sí totalment.

- 6. Val, perfecte. I ara aporto una dada que és: les dades de problemàtiques associades a la salut mental i el benestar emocional de la població jove com la del CEIR ha augmentat molt des de la pandèmia. Tu creus que això és cert?**

Sí totalment.

- 7. I aleshores tu com creus que ha afectat la pandèmia en el rendiment acadèmic de l'alumnat?**

Mira per exemple a principi de curs com que no podíem sortir de casa per temes de pandèmia a l'hora d'estar a classe hi havia un ambient molt negatiu. No? I era, més aviat tot eren queixes. Segueixen havent eh? Però. Sí. El malestar crec que es traduïa així. Que tot això al final afecta el rendiment acadèmic i la motivació amb les ganes que tu tens de fer coses després també la pandèmia. Potser aquí abans es feien activitats d'anar a fora a visitar una residència o a fer activitats en residències que això tampoc s'ha pogut fer. I moltes classes han sigut teòriques o que no es podia sortir del centre i posar aquest tancament al final també afecta el rendiment de l'alumnat.

- 8. Val, perfecte. Si tu haguessis de dir quines són les problemàtiques de salut mental que pateix el teu grup d'alumnes, quines diries que són?**

Vale, no voldria dir patologies així però comportaments més aviat com d'ansietat. Pot ser depressió o comportaments depressius no tant que tinguin depressió. El consum de tòxics. Però això no és un problema de salut mental, no? Les addiccions. Sí, però que jo sàpiga no tinc cap alumne que m'hagi dut un historial mèdic d'estic diagnosticada d'ansietat o depressió que jo sàpiga eh.

- 9. Val, genial, molt bé. Doncs ara passaríem a una part més com del rol de la tutoria i de l'equip docent. La pregunta és la següent: quina o quines persones són les que acompanyen a l'alumnat quan aquest té dificultats en el seu procés acadèmic?**

O és o des de tutoria o el mateix professorat que li pregunta si li passa alguna cosa. I després tot això es trasllada a les reunions del departament. Però així com més activament diria que dins del centre professorat i tutoria.

- 10. Val, perfecte. I tu, com a tutora, quina formació tens quant a les eines per acompanyar a l'alumnat que té dificultats en el seu procés acadèmic?**

Val, en el procés acadèmic considero que tinc eines perquè sóc pedagoga i això la carrera s'ha donat. Sortides laborals, com motivar... Val, i després una

especialitat en psicopedagogia. Tot a nivell teòric t'he de dir, quant al rendiment al seu procés acadèmic? Pel que fa al seu procés de benestar emocional no tinc cap eina vull dir el que he anat provant què funciona, sobretot acompanyar, escoltar i compartir amb els altres profes que tenen més experiència o inclús amb altres professionals que tinc col·legues que són educadors o psicòlegs. Així posar en comú tot això, però eines com a tal no ho tinc.

11. Perfecte. I tu em podries explicar com a tutora com fas aquest seguiment i aquest acompanyament de l'alumnat que es troba amb dificultats?

Sí això primer detectant que hi ha alguna cosa que passa perquè a vegades et miren d'una manera com vull parlar amb tu, però no t'ho diuen. Preguntant, sobretot, un seguiment preguntant com estan i com es troben, si s'obren, perquè no sempre volen explicar tot. Fer aquest seguiment escoltant o oferint recursos externs als quals jo com a profe no arribo que seria psicòleg. O els pregunto sempre si fan alguna cosa que els agrada com a esport o alguna activitat que els aporti un benestar, si es relacionen amb amics... intento saber una mica com és el seu context i sobretot motivar i donar una visió com més de futur o més optimista que al final tenen 19 anys o 20. I a vegades els ve tot a sobre. Una mica que intentin girar, però és el que hi ha i punt.

12. Perfecte. Doncs aniríem entrant en una de les últimes preguntes de l'entrevista que és: de quines mesures disposa el CEIR Arco Villarroel per atendre a la diversitat de l'alumnat?

Poques mesures, poques. Ara no ho sé. A les reunions de departament a vegades si hi ha alguna cosa es comunica i et diuen l'opinió. Companys i companyes que intenten donar un cop de mà et donen un altre punt de vista. Després si tenen alguna NESE, sí que se'ls dona més temps als exàmens i es fa aquesta adaptació, però coses així, aquí no hi ha pràcticament res.

13. Per tant, quines són les dificultats amb les quals tu et trobes a l'hora d'acompanyar l'alumnat amb necessitats educatives especials?

Clar que hi ha coses que em falta informació, em falta formació i no sé com atendre. Per exemple si tingués anorèxia, o en cas de suïcidi, o inclús un cas de consum... Jo no sé intervenir en això i em falten eines. El que sé és el que he explicat abans, però aniria bé que hi hagués un o un departament d'orientació educativa amb psicopedagogs o psicòlegs. Més especialitzats en aquesta població, no? I potser tenir més formacions al professorat de temes de salut mental. Som una mica com guies.

14. També se m'està plantejant una última pregunta en aquesta entrevista que és: què podria fer el CEIR amb tot això?

Doncs això un departament seria d'orientació educativa. I si algú tingués algun malestar que poguessin accedir a una persona especialitzada i amb experiència. No sé per què a mi per exemple obrir segons quins melons em fa cosa perquè després no sé com tancar-los i després obres una ferida després sigui competent en això. I formació, la formació. Sí formació. Ara bé per detectar casos de depressió, d'ansietat, de suïcidi o si hi ha alumnat amb trastorns de la conducta. Jo potser tinc alguna idea perquè psicopedagogia, però tenir unes directrius o unes guies o saber què està passant més o menys bé.

15. Genial, doncs. Moltíssimes gràcies, Mariona. Jo en quan hagi acabat amb la investigació et faré arribar els resultats i a veure què en traiem de tot això.

Res, quan vulguis. Moltes gràcies a tu, Joan!